Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 14 (788) ГОД XVI БЕЛАСТОК 4 КРАСАВІКА 1971 г. ЦАНА 60 гр.

Беларуская песня 1971

ДАРОГА ВЯДЗЕ ПРАЗ ПЯНЬКІ, ПРАЗ ГРЭДАЛІ

Прайшоў другі конкурс «Беларуская песня — 1971». Быў лепшы, чым першы, што не здзіўляе, бо кожны наступны лепшым быць павінен. Пытанне толькі, ці кожны наступны павінен быць трошкі лепшы ад папярэдняга, ці на многа лепшы. Другі конкурс быў трохі лепшы ад першага. Ізноў выявілася многа выпадковага і ў падборцы песень, і сярод выканаўцаў. Ізноў арганізацыйна быў недапрацаваны, несістэматызаваны.

Няхай выбачаць усе мне маю прыдзірлівасць, але бадай добрая з'ява — быць незадаволеным да канца. Здаецца мне, сябры актывісты БГКТ, дзеячы культуры, удзельнікі конкурсу і ўсе прыхільнікі песні беларускай, што ўсе мы забыліся крыху пра рэч найважнейшую: пра тое, што героем конкурсаў «Беларуская песня адпаведнага года» з'яўляецца якраз п е с н я, а не выканаўца. Песня — добрая, прыгожая, разумная, і найважнейшае, каб песня народная, каб песня фальклорная (не важна, у якім рытме будзе выконвацца, няхай нават у біг-бітовым).

Песень народных маем колькі хочаш, і конкурс павінен іх выцягваць і прапагандаваць. Песнямі народнымі поўны вёскі, і вялікай заслугай конкурсу будзе, калі ён гэты песенны багаты багаж збярэ — багаж беластоцкай рэгіянальнай фальклорнай песні.

У сувязі з тым, што ў конкурсе «Беларуская песня» — найважнейшая песня, стаўлю пад развагу падзел і ўзнагароджванне: асобна салісты, асобна дуэты, асобна калектывы. У такім падзеле затрачваецца іменна песня. Цяжка ў такім падзеле раўняць фальклорную песню Марыі Амельянюк з Грэдалёў з агульнавядомай «Янка стаіць на гары». Гэта невымерныя рэчы і непараўнальныя песні, хоць абедзьве народныя. Адна і другая спяваліся сола і гэтым самым былі ўкінуты ў адну катэгорыю.

Гавару на аснове другога конкурсу, што натуральны падзел ідзе якраз паміж рэгіянальнай, фальклорнай — і песняй, музычна апрацаванай. Я, зразумела, больш за першую катэгорыю песень, за іх як найбольшы ўдзел у конкурсе. І за іх асобнае ўзнагароджванне.

Другі конкурс выявіў большы ўдзел фальклорнай рэгіянальнай песні, чым першы. Такія песні спявала Надзея Ярмоліч з Пянькоў, Люба Лукашэвіч з Пянькоў, Марыя Амельянюк з Грэдалёў, Кастусь Малішэўскі з Сухініч, у

Працяг на стар. 4

Цэнтральны агляд па ліку ўдзельнікаў і песень быў вялікім: 10 салістаў, 12 дуэтаў, 5 малых вакальных калектываў. Усе спявалі па дзве песні, згодна з правіламі конкурсу. Значыць, разам пачулі мы 54 песні, з якіх, трэба шчыра сказаць, паўтараліся нямногія. На сцэне ўтульнай кавярні прафсаюзаў выступіла больш як 50 асоб з усіх аддзелаў БГКТ.

НА ЗДЫМКУ: пераможца сярод салістаў Вера Фірсюк з Чыжоў, Гайнаўскага павета, 18 год, спявала «Польку Янку» і «Колькі ў небе звёзд».

Публіка была ўважлівая і разважлівая. Сабралася многа знаўцаў і любіцеляў песні.

Пераможцы і ўзнагароды другога конкурсу „Беларуская песня-71"

Узнагароды прызначылі: ГП БГКТ, аддзел культуры Прэз. ВРН у Беластоку, Ваяводскае праўленне ЗМВ у Беластоку, Ваяводскае праўленне «Рух» у Беластоку, ВЗГС у Беластоку, «Ніва» — узнагарода спецыяльная.

Салісты:

У катэгорыі салістаў не было першай узнагароды. Былі прызнаны дзве другія:

Вера Фірсюк, Чыжы, Гайнаўскі павет;

Мікалай Мацеюк, Варшава.

Трэцяя: Ніна Мушынская;

Узнагарода «Нівы»: Н. Ярмоліч.

Тры выружненні: Марыя Амельянюк, Грэдалі, Бельскі павет; Марыя Рэкун, Беласток; Ніна Стрэльчук, Вілянова, Сямяціцкі павет.

Дуэты:

I — Галена Кот — Ірэна Паўлючук, Гарадок;

II — Вера Манцюк — Марыя Манцюк (сёстры), Мікулічы, Сямяціцкі павет;

III — Зофія Пашкоўская — Ірэна Кардаш, Гарадок.

Два выружненні: Ольга Самоцік — Людміла Рыбак, Бельск; Надзея Раманюк — Аляксандра Фірсюк, Гайнаўка.

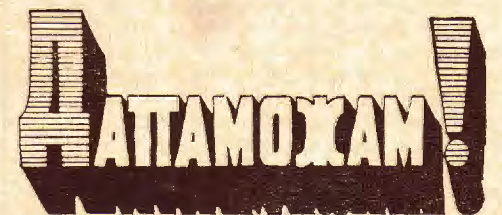
Калектывы:

I — Гарадок — актэт,

II — Беласток — квартэт,

III — Мікулічы — трыё. (вл)

УРАЖАННІ ЎДЗЕЛЬНІКА X СЕСІІ ВРН

Гэты заклік стаўся цяпер лозунгам практычнага дзеяння ўсіх працоўных нашай краіны.

Прагучаў ён таксама на апошняй сесіі ВРН у Беластоку, якая адбылася 11 сакавіка г.г. Прагучаў не святочна, не пустаслоўна — хаця атмасфера, у якой раіліся радныя, была не зусім звычайнай. Упершыню сабраліся яны ў толькі што пабудаванай, багата і прыгожа абсталяванай канферэнцыйнай зале Ваяводскай рады, была гэта іх X, значыць, юбілейная сесія, прымалі ў ёй удзел прадстаўнікі Савета Дзяржавы і Савета Міністраў ПНР.

Новым вонкавым абставінам спадарожнічаў новы дух працы. Нават у найбольш крытычных галасах адчувалася турбота за тое, каб «дапамагчы», каб гаспадарку ваяводства накіраваць на шлях пастаяннага, прагрэсіўнага развіцця.

Асноўным пунктам парадку дня сесіі было абмеркаванне і прыняццё «ПРАГРАМЫ АЖЫЦЦЯЎЛЕННЯ ПАСТАНОЎ VIII ПЛЕНУМА ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА ПОЛЬСКАЙ АБ'ЯДНАНАЙ РАБОЧАЙ ПАРТЫІ».

Праект гэтай «Праграмы» радныя атрымалі загадзя. І тут таксама праявіўся новы, болей жыццёвы падыход да справы. Раней падобныя праекты складаліся ў форме шматстаронкавых дакладаў, нафаршыраваных, як мяса перцам, дзесяткамі лікаў на кожнай старонцы. Нямала трэба было наламаць сабе галаву, каб разабрацца ў гэтым гушчары сухіх паказчыкаў, якія больш закрывалі, чымсьці паказвалі.

На гэты раз праект коратка і ясна акрэсліваў заданні, спосаб іх выканання, хто мае іх выконваць і дакладны тэрмін выканання. Для прыкладу: у рубрыцы *«Тэма, заданні і спосаб выканання»* знаходзім:

«У галіне сельскай гаспадаркі і скупкі правесці дадатковы аналіз прычын, якія прытармазілі скупку і кантрактацыю свіней.

Прыняць рашучыя меры, каб сяляне больш кантрактавалі ячменю, гароху і фасолі».

Побач у рубрыцы *«Выканаўца»* сказана, што гэтыя заданні маюць выканаць: *аддзел скупкі Прэзідыума ВРН, аддзелы сельскай гаспадаркі і лясніцтва прэзідыумаў павятовых радаў і прэзідыумы гэтых радаў.* Ды выканаць гэта не абы калі, а *найдалей да 30 красавіка 1971 года.*

І так акрэслены ўсе іншыя заданні праграмы. Напрыклад: «Падрыхтаваць адпаведна абгрунтаваныя прапановы ў адрас цэнтральных улад па справе пашырэння ў ваяводстве прамысловых і насененосных сельскагаспадарчых культур».

Выканаўца: *аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэзідыума ВРН.*

Працяг на стар. 4

НОВАЯ АПОВЕСЦЬ З БІБЛІЯТЭЧКІ «НІВЫ»

ПРАКЛЯТАЯ ВЫШЫНЯ

Неўзабаве пачнем друкаваць новую аповесць з серыі «Бібліятэчка «Нівы». Будзе гэта знакамітая аповесць аб суровых буднях вайны вядомага беларускага празаіка Васіля Быкава «Праклятая вышыня».

◊ Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

З'ЕЗД РЭАЛЬНЫХ НАДЗЕЙ

30 сакавіка г.г. распачаў працу XXIV з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Перадз'ездаўская кампанія характарызавалася вялікай актыўнасцю камуністаў. Аб гэтым сведчыць факт, што ў спрэчках толькі ў пярвічных арганізацыях выступіла 3 мільёны чалавек, г.зн. кожны чацвёрты прысутны на сходзе. Зараз КПСС налічвае 14 мільёнаў членаў і кандыдатаў, а палова з іх — гэта рабочыя і калгаснікі.

Дэлегатаў на з'езд выбіралі на з'ездах партыі паасобных саюзных рэспублік, за выключэннем Украіны, Беларусі, Узбекістана і Казахстана, дзе выбіраліся дэлегаты непасрэдна на абласных справаздаўча-выбарчых канферэнцыях. Адзін дэлегат з рашаючым голасам прадстаўляе 2900 членаў партыі і адзін дэлегат з дарадчым голасам прыпадае на кожныя 2900 кандыдатаў.

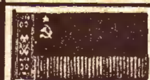
Праект Дырэктыў XXIV з'езда КПСС па новаму пяцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі раскрывае перад савецкімі людзьмі шырокія перспектывы. Многа месца як у праекце Дырэктыў, так і ў дыскусіі займаюць справы сельскай гаспадаркі. Праект плана прадбачвае хуткае павялічэнне прадукцыйнасці сельскай гаспадаркі. Гаворыцца тут, што гадавыя размеры прадукцыі сельскагаспадарчых тавараў у параўнанні з папярэдняй пяцігодкай у сярэднім павялічацца на 20—22 працэнты.

Асновай выканання гэтага задання мае быць умацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы сельскай гаспадаркі, інтэнсіфікацыя яе дзякуючы прымяненню мінеральных угнаенняў, механізацыі і г.д. Адначасова падкрэсліваецца, што ў дзевятай пяцігодцы прадукцыя збожжа надалей застанецца найважнейшай праблемай сельскай гаспадаркі. Праект Дырэктываў прадбачвае, што кожны год збярэцца ў сярэднім не менш 195 мільёнаў тон збожжа. Гэта абазначае, што ўраджай з аднаго гектара павінен павялічыцца на 4—5 цэнтнераў. Трэба напомніць, што ў адрозненні ад мінулых гадоў, плошча пасеваў не павялічыцца.

У гадах 1971—1975 з фонду дзяржавы прызначаецца для вёскі 82 мільярды рублёў на інвестыцыі, а калгасы плануюць на гэта 43 мільярды рублёў. Праект плана прадугледжвае, што савецкая вёска ў два разы больш будзе карыстацца электрычнай энергіяй, а гэта ж на многа аблегчыць працу хлебаробаў.

Згодна з праектам Дырэктыў, прамысловасць павінна паставіць калгасам і саўгасам у цякучай пяцігодцы 1.700 тысяч трактараў, 1.100 тысяч грузавікоў, 1.500 тысяч трактарных прычэпаў і 230 тысяч сіласакамбайнаў.

XXIV з'езд КПСС выклікаў шырокае зацікаўленне на цэлым свеце, а вынікае гэта са значэння, ролі і ўплыву Савецкага Саюза ў сучасным свеце. Зразумела, новы змест праекта Дырэктыў, якія ставяць, упершыню, хутчэйшы ўзрост спажывецкіх сродкаў, чым сродкаў прадукцыі, або 30-працэнтнае павялічэнне зарабатнай платы, не магло не выклікаць захаплення. (ак)

БССР

САВЕТЫ

Працоўныя Савецкай Беларусі рыхтуюцца да выбараў у Вярхоўны Савет БССР і ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Адным з першых у дыскусіі аб дзейнасці савецкіх органаў улады ўзяў слова старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР С. Прытыцкі. На старонках газеты «Звязда» ад 24 сакавіка г.г. ён выступіў з абшырным артыкулам, у якім крытычна разглядае формы і метады працы Саветаў усіх узроўняў, іх поспехі і памылкі. Як вынікае з яго артыкула, зараз у БССР працуе 1887 Саветаў. «Партыйнымі і савецкімі органамі рэспублікі, — піша старшыня, — праведзена вялікая работа па ўмацаванню выканаўчых камітэтаў мясцовых Саветаў больш вопытнымі і падрыхтаванымі кадрамі. Іх якасны састаў значна палепшыўся. Цяпер 95,5 працэнта старшынь, 91,1 прац. намеснікаў старшынь і 94,5 прац. сакратароў выканаўчых камітэтаў маюць вышэйшую і сярэднюю адукацыю».

Адначасова ў рэспубліцы пачалося вылучэнне кандыдатаў у састаў Цэнтральнай выбарчай камісіі па выбарах у Вярхоўны Савет БССР. Гэтымі кандыдатамі з'яўляюцца прадстаўнікі прафсаюзных і маладзёжных арганізацый, перадавыя рабочыя і калгаснікі. Для прыкладу: калектыў Мінскага аўтамабільнага завода вылучыў у кандыдаты рабочага В. І. Бароўскага, калгаснікаў калгаса імя Фрунзе Шклоўскага раёна будзе прадстаўляць Т. Залуцкая.

КАЛГАС ІМЯ ЛЕНІНА...

...які знаходзіцца ў Шчучынскім раёне, належыць да ліку перадавых. Летась на палях гаспадаркі сабрана ў сярэднім аж па 30,5 цэнтнера збожжавых з гектара, а надоі малака былі таксама высокія. Гэтым калгасам ужо 15 год кіруе Уладзімір Мядзведзеў, які з'яўляецца дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР. За высокія дасягненні ў калгаснай гаспадарцы камуністы Гродзенскай вобласці аказалі яму вялікае давер'е — выбралі яго дэлегатам XXIV З'езда КПСС.

ВЫСОКАЯ ЎЗНАГАРОДА

Таксама праславіўся ў рэспубліцы калгас «Прагрэс» Гродзенскага раёна. Дае ён у год 15 чыгуначных эшалонаў рознай прадукцыі. За высокія поспехі, дасягнутыя ў развіцці сельскагаспадарчай вытворчасці, за выкананне пяцігадовага плана продажу дзяржаве прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі калгас «Прагрэс» узнагароджаны ордэнам Леніна. З гэтай нагоды 23 сакавіка г.г. у гаспадарцы адбыўся ўрачысты сход, у якім прыняў удзел сакратар Цэнтральнага Камітэта КПБ У. Ф. Міцкевіч. Ён павіншаваў калгаснікаў з высокай урадавай узнагародай і жадаў ім далейшых поспехаў. Старшыня калгаса «Прагрэс», Ф. П. Сянько, дзякуючы за ўзнагароду, адзначыў, што іх гаспадарка ў гэтым годзе намерана сабраць з гектара па 37—40 цэнтнераў збожжавых, 400 цэнтнераў цукровых буракоў і 200 цэнтнераў бульбы. (вр)

ПОЛЬШЧА

З ПРАЦЫ ПАЛІТБЮРО

На пасяджэнні Палітычнага Бюро і Прэзідыума ўрада, якое адбылося 23 сакавіка, былі разгледжаны асноўныя праблемы развіцця машынабудаўнічай прамысловасці ў гадах 1971—1975. Акцэптуючы галоўныя напрамкі развіцця машынабудаўнічай прамысловасці, на пасяджэнні былі дадзены ўраду ўказанні наконт падрыхтоўкі падрабязнай праграмы развіцця цэлай галіны прамысловасці.

Апрача таго, былі разгледжаны прапановы ў справе ўдасканальвання сістэмы павышэння кваліфікацый кіраўнічых кадраў у галіне арганізацыі і кіравання, а таксама ў справе паляпшэння грамадска-палітычнай і гаспадарчай інфармацыі для кіраўніцтва партыі.

ВЫКАНАННЕ ЗАДАННЯЎ

25 сакавіка адбылося пасяджэнне Рады Міністраў, на якім было ацэнена выкананне планавых гаспадарчых заданняў. На пасяджэнні быў прааналізаваны актуальны стан прамысловай прадукцыі, сітуацыя ў галіне выканання інвестыцыйных заданняў, забеспячэнне ўнутранага рынку прадуктамі харчавання і прамысловымі прадуктамі, падрыхтоўка сельскай гаспадаркі да вясенняй пасяўной кампаніі, выкананне заданняў у галіне замежнага гандлю, выкананне заданняў у галіне транспарту.

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ

27 сакавіка ў Бюро Рады Міністраў адбылася першая прэс-канферэнцыя назначанага нядаўна прэсавага прадстаўніка ўрада Уладзіміра Янюрка. Праінфармаваў ён спачатку прысутных аб заданнях прэсавага прадстаўніка, а пасля аб актуальнай гаспадарчай сітуацыі краіны і вынікаючых з яе найважнейшых праблемах. Прэсавага прадстаўніка ўрада назначылі рашэннем Палітбюро партыі з мэтай лепшага інфармавання грамадства.

АСВЕТА ДАРОСЛЫХ

У Варшаве адбылася нарада кіраўнікоў культурна-асветнага актыву галоўных праўленняў прафсаюзаў, на якім была зроблена крытычная ацэнка датыхчасовай дзейнасці прафсаюзнага руху на ніве развіцця асветы працоўных, пашырэння культуры і выхавання ў асяроддзі працы. Было сцверджана, што прафсаюзы павінны паглыбляць грамадскі кантроль у справах культуры і асветы працоўных, завастраць адказнасць за іх развіццё з боку адміністрацыі і дзяржаўных устаноў.

КРАДЗЕЖ

На Дзяржаўнай фабрыцы каштоўных папераў, дзе прадукуюцца, між іншым, грошы, украдзена 8 кілаграмаў 500-залатоўкавых банкнотаў серыі BR, на суму 2,5 мільёна злотых. Дзякуючы энергічнай акцыі органаў міліцыі ужо ў некалькі гадзін пасля крадзяжу злодзей быў злоўлены. Праз тры дні міліцыя знайшла амаль усе ўкрадзеныя грошы. Злодзеем аказаўся 19-гадовы рабочы гэтага завода. (п)

ВАЯВОДСТВА

ДЗЕНЬ ТЭАТРА

У сувязі з Міжнародным днём тэатра ў мінулую суботу адбылася сустрэча ваяводскіх улад з артыстамі абодвух нашых тэатраў. На сустрэчы прысутнічалі намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Р. Лазаровіч, намеснік кіраўніка аддзела прапаганды ВК партыі В. Шпалінскі, кіраўнік аддзела культуры Прэзідыума ВРН З. Дамброўскі.

Р. Лазаровіч сардэчна падзякаваў тэатральным калектывам за добрую працу. Беластоцкія тэатры працуюць у цяжкіх памяшкальных умовах. Нягледзячы на гэта, калектыў тэатра імя А. Вянгеркі сістэматычна працуе на трох сцэнах, а тэатр лялек праславіўся сваёй ініцыятыўнасцю на ўсю краіну. Многія дзеячы тэатра атрымалі ўзнагароды.

СЯМЯЦІЧЫ — НА I МЕСЦЫ

У мінулую суботу адбылося пасяджэнне прэзідыума ВК Фронту адзінства народа. Падсумоўвалася праца ў леташнім конкурсе на найчысцейшыя, найбольш эстэтычныя і найбольш гаспадарныя горад і вёску на Беласточчыне. Сярод гарадоў — павятовых цэнтраў першае месца заваявалі Сямяцічы. Далейшыя месцы прызнаны Саколцы, Алецку і Аўгустову. У групе іншых гарадоў першынство заваяваў Драгічын, а за ім Ядвабнае і Бранск. Найчысцейшыя вёскі, у якіх знаходзяцца ГРН-ы — Краснапаль (Сэйненскі павет), Мілейчыцы (Сямяціцкі павет) і Бані Мазурскія (Голдапскі павет).

МОЛАДЗЬ — КРАІНЕ

Саюз сялянскай моладзі, як і ў мінулыя гады, рыхтуецца пачаць сёлетнюю «Вясну чынаў». У рамах гэтай акцыі Ваяводскае праўленне ЗМВ арганізуе пад патранатам Фронту адзінства народа тры конкурсы для вясковай моладзі: «Моладзь Беласточчыны — краіне, грамадству, сабе», конкурс на найлепш абсаджаную дрэвамі вёску і на найлепшае выкананне работы па залясенню. Лесанасаджэнні і пасадка дрэў у вёсках будзе адбывацца пад наглядам аддзелаў лясніцтва і сельскай гаспадаркі ВРН і ПРН. Заяўкі маладзёжных груп аб удзеле ў конкурсе лесанасаджэння трэба пасылаць у аддзелы сельскай гаспадаркі і лясніцтва прэзідыумаў ПРН на сваёй тэрыторыі, а аб удзеле ў конкурсе пры будове і рамонце дарог — у праўленне мясцовых дарог (Zarząd dróg lokalnych). Конкурс «Вясна чынаў» пачынаецца ўжо 1 красавіка.

ФАБРЫКА ДАМОЎ

У апошні час пашыраны размах у будаўніцтве жылых дамоў, камунальных і спулдзельчых аб'ектаў. Каб заспакоіць патрэбы ў будаўнічых матэрыялах, будуецца ў Беластоку «фабрыка дамоў». Ад студзеня гэтая фабрыка перайшла ў ведамства беластоцкага будаўнічага аб'яднання. Дзякуючы гэтаму ў нашым ваяводстве застанецца ўся прадукцыя фабрыкі. У бліжэйшыя гады фабрыка пачне прадукаваць таксама і малыя, двухсямейныя домікі. (яч)

Niedziela, 4 kwietnia

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy: „Uproszczona uprawa roślin zbożowych i pastewnych". 8.20 „Przypominamy, radzimy". 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 8.55 Dla młodych widzów: „Azymut 70", „Bella i Sebastian" — film. 10.20 „Lekcja" — rep. z Polskiego Ośrodka Kultury w Budapeszcie. 10.30 „Od kołyski aż po grób" — progr. folklorystyczny węg. 11.00 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej o Mistrzostwo I ligi: Gwardia (W-wa) — Pogoń (Szczecin). W przerwie ok. 11.45 Dziennik. 12.55 „Przemiany". 13.15 „Akcja — Stary kalosz" — film TVP („Wakacje z duchami"). 13.50 Dla dzieci: „Co to za cudoki" — widowisko lalkowe. 14.30 „Piosenka dla Ciebie". 15.35 „Piórkiem i węglem". 16.00 „Autor i jego piosenki" — Ernest Bryll. 16.30 „Spotkanie z pisarzem" — Urszula Kozioł. 17.00 „Wielka gra". 18.00 PKF. 18.10 „Opowieść o generale" (Józef Bem). 18.20 „Uciechy, żarty". 19.10 Przemówienie ambasadora Węgierskiej Republiki Ludowej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Na tropie gangu" — film fab. franc. 21.35 Magazyn sportowy. 22.05 Estrada Literacka: „Prometeusz — poezja nowogrecka.

Poniedziałek, 5 kwietnia

15.20 i 22.55 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Spacerkiem po kinach". 18.30 „Budapeszt po wyzwoleniu" — film dok. węg. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Teatr TV: A. Fadiejew — „Paweł — Pawłusza" wg powieści „Klęska". 21.05 „Kultura powiatu czy kultura powiatowa" — dyskusja. 21.35 Koncert Rozrywkowy Tygodnika „Szpilki". 22.35 Dziennik.

Wtorek, 6 kwietnia

8.35 „Żywot Mateusza" — film fab. pol. 9.55 Dla szkół: (kl. II lic.) Język polski — C. K. Norwid „Pierścień wielkiej damy". 10.55 Dla szkół: (kl. V—VI) Język polski — „O miejsce wśród ludzi" (Bezinteresowność). 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Zwalczanie chwastów w uprawach polowych". 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Ekran Młodych. 18.30 „Teatry Rzymu" — rep. Tele-Aru. 18.45 „Na radiowej fali" — program ekonom. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Żywot Mateusza" — film fab. pol. 21.20 „Samotność" — program baletowy. 21.45 „Życie wśród słów" („Profile kultury"). 22.10 Dziennik.

Środa, 7 kwietnia

9.00 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Rok zwycięstwa". 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „Ambasadorowie nauki polskiej". 10.25 „Łabędzi śpiew" — film tv ang. („Saga rodu Forsytów"). 11.55 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka — „Sprężone powietrze". 12.45 „Wybieramy zawód". 15.20 i 22.45 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Aula" — sesja XXXII. 17.15 Magazyn ITP. 17.25 „Wieś szuka partnera". 17.55 „Zespół jazzowy Kenny Clarka i Francy Bolanda" — program rozr. belg. 18.30 TV Kurier Warszawski. 18.45 Wszechnica TV: „Sztuka liczenia". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Łabędzi śpiew" — film tv ang. („Saga rodu Forsytów"). 21.00 „Światowid". 21.30 „Od gwiazdy do gwiazdy" — VII program („Alfabet Rozrywki"). 22.15 PKF. 22.25 Dziennik.

Czwartek, 8 kwietnia

9.00 „Teleferie". 15.20 i 22.35 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Teatr Młodego Widza: A. Korta i T. Nowak — „Gniewko, syn rybaka" cz. I pt. „Zdrada". 17.40 „Poligon". 18.10 TV Kurier Kielecki. 18.25 „Rozmowy o książkach". 18.40 „Polska Pieśń Artystyczna" cz. VI — Mieczysław Karłowicz i Ludomir Różycki. 19.15 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr Sensacji: W. Orłowski — „Spektakl w teatrze Forda". 21.15 Recital piosenkarski Andrzeja Dąbrowskiego. 21.45 „Refleksje". 22.15 Dziennik.

Piątek, 9 kwietnia

9.00 „Teleferie". 10.15 „Katastrofa" — film fab. węg. 14.50 Fizyka dla nauczycieli: „Elementy fizyki ciała stałego" cz. V. 15.20 i 22.55 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Teatr Młodego Widza: A. Korta i T. Nowak — „Gniewko, syn rybaka" cz. II pt. „Znak Orła". 17.40 „Nie tylko dla pań". 18.00 Magazyn Postępu Technicznego". 18.30 TV Kurier Mazowiecki. 18.45 „Pierwszy w Kosmosie". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Misterium męki człowieczej". 20.45 „Kraj" 21.25 Teatr TV: „Przesłuchanie". 22.35 Dziennik.

Sobota, 10 kwietnia

9.00 „Teleferie". 10.15 „Siostry Bardelotti" — film fab. wł. 14.10 Program dnia 14.15 Program tygodnia. 14.45 „Oferty". 15.00 Półfinał Pucharu Polski w piłce nożnej: Górnik — Ruch. 16.45 Dziennik. 16.55 Teatr Młodego Widza: A. Korta i T. Nowak — „Gniewko, syn rybaka" cz. III pt. „Spisek". 17.55 „Z kamerą wśród zwierząt". 18.25 „Pegaz". 19.00 „Śpiewa Krystyna Jamroz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 „Gwiazdy tamtych dni" — Lucyna Messal. 21.20 Dziennik, Wiadomości sportowe. 21.50 „Siostry Bardelotti" — film fab. wł. 23.25 „Z głębi serca" — śpiewa Nina Simone.

Piątek, 2 kwietnia

8.00 Na zjeździe KPZR. 8.30 Koncert. 9.00 Hokej. ZSRR — Czechosłowacja (powtórzenie). 10.45 Efekt Dubnej. 11.15 Nowiny. 15.00 Program dnia. 15.05 Nowiny. 15.15 Dla uczniów. 15.45 Film animowany dla dzieci. 16.00 Kronika zjazdu KPZR. 16.15 Białoruś literacka. 17.00 Panorama nowin. 17.15 Goście zagraniczni zjazdu KPZR. 17.40 Przegląd muzyczny. 18.30 Czas. 19.15 Spektakl TV. 20.45 Wieczór operetki. 21.30 Nowiny.

Sobota, 3 kwietnia.

8.00 Na zjeździe KPZR. 8.30 Szkatułka muzyczna. 8.45 Przegląd międzynarodowy. 9.00 Wywiad z dyrektorem fizyczno-technicznego instytutu AN BSRR. 10.00 Sprawozdania obwodowych organizacji komsomolskich. 10.50 Śpiewa Wiktor Kiryczenko. 11.15 Delegacja zjazdu KPZR. 11.30 Koncert. 11.40 Ziemia zwraca swe skarby. 12.00 Film animowany dla dzieci. 12.25 Wiosenne drogi. 12.45 W świecie zwierząt. 13.40 Film fab. 15.15 Filmy animowane. 15.50 Hokej. Czechosłowacja — Finlandia. 17.15 Koncert życzeń. 18.15 Czas. 19.00 Hokej. ZSRR — Szwecja.

Niedziela, 4 kwietnia

8.00 Dziś Dzień Geologa. 8.15 Kiosk muzyczny. 8.45 Spotkanie z Bohaterem Związku Radzieckiego A. Maresjewem. 9.30 Bohaterowie i filmy. 10.30 Pisarze delegatom zjazdu. 11.00 Koncert. 12.20 Filmy animowane. 13.00 Koncert orkiestry wojskowej. 13.30 Delegat na zjazd. 14.00 Piłka nożna. „Zara" (Woroszyłowgrad) — CSKA. 15.45 Goście zagraniczni zjazdu KPZR. 16.00 Nowiny. 16.05 Spotkania muzyczne. 16.35 Klub filmowy. 17.30 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Koncert życzeń. 20.15 Transmisja sportowa. 21.15 Nowiny.

МЕЧ

Калі ў руках трымаю меч
Іржавы і шчарбаты,
Які здымаў галовы з плеч —
Астаўся экспанатам.

Бяжыць за думкай думак рой
Трывожных, анямелых.
Хачу пазнаць, якой цаной
Жыццё канала, тлела.

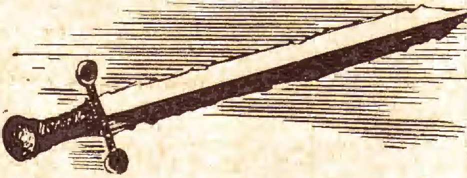
Бо для адных крывавы меч
Быў выбухам эйфорыі:
Ідзі, палі, сцінай, калеч
І высякай да караня.

А для другіх — крыві рака
Плыла праз пакаленні.
Той меч трымаючы ў руках,
Не ўпалі на календі.

Гляджу — не верыцца вачам,
Хоць час вякамі спорыцца,
Усё, што гэты меч пачаў,
Паспела так паскорыцца.

Калі ў руках трымаю меч
Іржавы і шчарбаты,
Нясецца рэха тых сустрэч —
Гук бомб, трэск аўтаматаў.

Л. Танкевіч

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ

№ 148

ДА 100-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ

ЛЕСЯ УКРАІНКА

● ДА ПРЫРОДЫ ●

Прырода родная! Я на тваім улонні
Дзіцячы сум і радасць вылівала,
Матуляю цябе я шчыра называла,
З удзячнасцю складаючы далоні.

Ты абудзіла ў сэрцы іскру божую, Прырода!
Надзеі песню першую я прысвяціла,
Яна мне свяціць пуцяводнай зоркай мілай,
Людскую дабрату шукаю я заўсёды.

Калі ж адчую, што прамень згасае
Надзеі сонечнай, — тады, Прырода-маці,
Прымі мяне, збалелую, — і ў ціхай земнай хаце
Няхай праменне новае мне зноў заззяе!

З украінскай мовы пераклала
Эдзі Агняцвет

ХВІЛІНА СЛАБАСЦІ

Сівыя валасы
ад сораму
пачалі выпадаць
— хадзілі на спатканне
з блазнотай
іхняй маладосці надзеі
адлогам
адлогі вякоўя
у маналіт
і запальчывых людзей
фантазіі рыдлёўкі
шапкаю
працію марэй

Яша Бурш

ВЫНІКІ ЛІТАРАТУРНАГА КОНКУРСУ

У лютым адбылося пасяджэнне конкурснага журы, якое падвяло вынікі літаратурнага конкурсу, аб'яўленага ў мінулым годзе ГП БГКТ і прысвечанага 15-годдзю нашага таварыства. Журы Прэзідыума ГП БГКТ вырашыла першую ўзнагароду прызнаць вершу «Таварыства і ты», падпісанаму псеўданімам «Падвойны», другой узнагароды не прызнаваць, трэцюю — прызнаць вершу «Юбілейнае», падпісанаму псеўданімам «А. С.».

Аўтарамі ўзнагароджаных вершаў аказаліся Алесь Барскі (I узнагарода) і Віктар Швед (III узнагарода). Сёння друкуем узнагароджаныя творы.

I УЗНАГАРОДА

ТАВАРЫСТВА І ТЫ

Таварыства?
Дык гэта ты.
Таварыства?
Дык гэта мы.
Таварыства — як хлеб, раздзелены
на часці.
Калі ты маеш ў сэрцы лёт,
калі ты маеш ў сэрцы сны,
прыдзі да нас
супольна шукаць шчасця.
Пятнаццаць год жыве БГКТ,
нібы юнак,
але багаты вопыт.
Ідзем, ідзем да сёл,
ідзем да бацькаўскіх кватэр,
каб шчасце паглядзець
і зблізка паглядзець на клопат.
О родны край,
ты цёплы, як далонь
рукі спрацованай матчынай,
заўсёды сэрца нас вяло,
заўсёды пачуцце нясло
тваіх сыноў ў шырокія даліны.

Пятнаццаць год
прайшлі мы па раллі
і словы — зерні кідалі у глебу.
Цяпер ідзем мы праз палі,
цяпер ідзем сярод далін,
рукі заняты песняй — хлебам.
Прыдзі да нас,
стары і малады.
Юнак, прыходзь
І ты прыходзь, дзяўчына,
з БГКТ служыць праз доўгія гады
будучыні народнае Айчыны.
Таварыства?
Дык я і ты.
Таварыства?
Дык лёт і сны
і мы усе, усе супольна.
Супольны радасны матыў,
той, што ідзе на кліч вясны,
песні народнай,
песні вольнай.
Наш юбілей — наш дружны ход
вядзе да сонечных вяршыняў.
Мы пражылі пятнаццаць год,
а жыць нам трэба сотню год
у працы для Айчыны.

Алесь Барскі

III УЗНАГАРОДА

ЮБІЛЕЙНАЕ

(да 15-годдзя БГКТ)

А хто там ідзе
У агромністай такой
грамадзе?
— Беларусы.

Я. Купала

Мы — згуртаваныя,
Мы — аб'ядналыя
Матчынай моваю
І роднай песняй.
З душой крылатаю
Выйшлі аратыя
На нівы свежыя
Сустрэць прадвесне.

І жменяй поўнаю
На скібы роўныя
З натхненнем сеялі
Шчасця зярняты.
Нівы ўраджайныя
І рукі дбайныя
Штогод прыносілі
Нам плён багаты.

Мы не лапцюжныя
Сям'ёю дружнаю
Ідзём у светлае
Заўтра краіны.
Палякам — роўныя,
Палякам — кроўныя.
Супольны дом наш —
Адна Айчына.

Віктар Швед

Зося Стаськевіч

СЛЕДАМ СЭРЦА

Пайду з табой туды,
Дзе п'юць жыццё з крыніц.
У глыбокі лес паклічуць нас зарніцы,
Рассыпле зоры нам да ног сусвет,
Разгоніць вецер хмары, навальніцы.

Пайду з табой туды,
Дзе не відаць маланак,
Дзе громам лёс не стукне з абурэннем,
Дзе шчасцем вечар, дзень, і ноч, і ранак,
Дзе сэрца сэрцу не нясе сумненняў.

Пайду з табой туды,
Дзе колас зліты сонцам,
Дзе поле жарам дыхаць будзе з намі,
І ў мядуніцах, васільках, рамонках,
Паставім шчасце проста перад намі.

І пойдзем следам... Ў бездань густой ночы
За сем лясоў, сем гор і сем мароў...
І пашукаем самы ціхі бераг
Без бур, штурвалаў... Нават без вятроў...

ТАБЕ

Дай мне гарачыя рукі
Дай мне гарачае сэрца
Дай мне усе свае думкі
Дай вочы вясны
Свет зайграе скерца
І паплывуць санаты
Серэнады кантылены
Канканы інтэрлюдыі
кантаты
А мы лібрэтта.
І прагучыць нарэшце
кода
Шкода!

В. Рыбалт нарадзіўся 15. IX. 1909 г. у вёсцы Хілімоны Дуброўскага павета. Да 1950 года працаваў на гаспадарцы. Цяпер працуе рабочым цэнтральнага ацяплення ППРН у Дуброве.

Вінцук Рыбалт

НЕСВЯДОМЫ

Вычытаў Пятрук у газетах пра ракеты і кажа суседу: — Ракеты — гэта вялікае дзіва. Каб я грошы меў, купіў бы білет і паляцеў бы ў неба проста святым у рукі, як даўней лётаў святы Ілья.

— Не, браток, — гаворыць сусед. — Цяпер да неба цяжка даляцець: высока вісіць. Ды і небам яно таму называецца, што ніхто там не быў.

— Калі так туды дабіцца цяжка, — кажа Пятрук, — дык няхай неба будзе без мяне.

БЫВАЕ, ШТО І З БЯДЫ СПЯВАЕ

Каб мне пазычку, хоць невялічку, купіў бы сабе каня, карову і хату гатову. Быў бы багаты, паехаў бы да багатай у сваты...

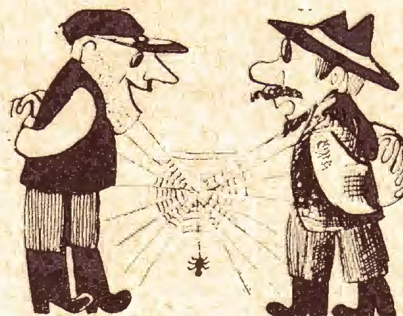
Але беднаму бяда — паручыцеляў няма: Не станеш на ногі, не купіш каня, каровы. Як жыць?

Аддаў свой загон брату і падаўся ў горад. Пачаў працаваць, дабро нажываць. Ад дзяўчат не абараніцца, не ведаеш з якою жаніцца.

Урэшце выбраў дзяўчыну вучоную, пекную і маладую. Ажаніўся на ёй. Яна будзе працаваць у бюры, буду сапраўды багаты: дзве пенсіі ў хаце!

Вяселле зрабілі, усіх запрасілі. Аж тут дзіва: маладая сына нарадзіла!

Не па-людску, выходзіць. Як быць? Бывае, што з бяды заспяваеш.

НЕ ЗАБЫВАЮЦЬ

Сустрэліся Піліп з Якубам, рады пагутарыць. Піліп пытае: — Ну, як, браток, ты цяпер жывеш? Дзеткі як твае? Колькі іх пры табе?

— Дзякую, добра, — адказвае Якуб. — Лепш не можа быць. Усіх было чацвёра. І вывучыў усіх. Жывуць у горадзе, як міністры. Работу ўсю аддалі мне. Так мне добра, што не забываюць. Штотыдня не той, дык другі пісьмо прышле. І пішуць аднолькава: тата, тата, прышлі нам яды, масла ці мяса, хоць кілаграмаў пяць. А якія разумныя! Пішуць, каб усё было свежае і чыстае, бо не возьмуць.

Бацьку хоць шапку скідай, а пачку шлі.

Пачатак на стар. 1

Тэрмін: да 31.III.1971 г.

«Апрацаваць план ажыццяўлення праграмы, прынятай экзекутывай Ваяводскага камітэта ПАРП, па загаспадараванню абшараў дзяржаўнага фонду зямлі».

Выканаўца: *аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэзідыума ВРН, прэзідыумы ПРН-аў.*

Тэрмін: 31.III.1971 г.

«Падрыхтаваць трапановы дзеля павелічэння новых месц працы для жанчын у мясцовасцях, дзе знаходзяцца лішнія рабочыя сілы».

Выканаўцы: *аддзел прамысловасці Прэзідыума ВРН, Ваяводскае аб'яднанне гандлёвых прадпрыемстваў, прэзідыумы гарадскіх і паветовых радаў у Беластоку, Ломжы, Гайнаўцы і Элку.*

Тэрмін: да 28.III.1971 г.

«Апрацаваць праграму жыллёвага будаўніцтва для настаўнікаў у гадах 1972—1975 на аснове выкарыстання сродкаў грамадскага фонду будовы школ і інтэрнатаў».

Выканаўцы: *Куратарыя школьнай акругі супольна з ваяводскім камітэтам грамадскага фонду будовы школ і інтэрнатаў, ваяводскай камісіяй гаспадарчага планавання і прэзідыумамі ПРН-аў.*

Тэрмін: да 30.IX.1971 г.

Праграма ахоплівае ўсе важнейшыя галіны гаспадарчага і грамадскага жыцця Беласточчыны. Радныя прынялі яе аднагалосна.

Нам не раз яшчэ прыдзецца вяртацца да яе канкрэтнага зместу. Запытаем тады ўказаных у праграме выканаўцаў, як яны справіліся з задачамі, якія ад імя грамадскасці Беласточчыны ўсклалі на іх радныя Ваяводскай рады.

На гэтай сесіі яны яшчэ ацанілі дзейнасць павятовай рады нарадовай у Беластоку ў галіне развіцця жывёлагадоўлі і кармавой базы. На фоне дзейнасці гаспадароў з Беластоцкага павета радныя мелі аказію абмеркаваць стан жывёлагадоўлі ў маштабах усяго ваяводства. Гэта вельмі важная справа, бо на дадатковыя тоны мяса чакае цэлая наша краіна. Дык і да гэтай справы прыдзецца нам прыглядзецца болей дакладна.

Аднак неабходна яшчэ тут адзначыць (бо гэта паўтаралася амаль у кожным выступленні, асабліва ў выказваннях радных, якія самі аруць і сеюць), што паспяховасць у сельскай гаспадарцы забяспечваюць толькі комплекснае, усебаковае дзеянне. З другога боку без спецыялізацыі ў сельскагаспадарчай вытворчасці цяжка дасягнуць высокай рэнтабельнасці. Таму радныя без засцярог адобрылі імкненні Прэзідыума ВРН да таго, каб на тэрыторыі ваяводства выдзеліць раёны, у якіх сяляне будуць спецыялізавацца або ў гадоўлі буйнай рагатай жывёлы, або ў гадоўлі свіней. Залежыць гэта будзе ад натуральных умоў, якія існуюць у паасобных вёсках.

Радныя вырашылі яшчэ некаторыя іншыя справы арганізацыйнага парадку. Плён іх працы можна падвесці адным словам: «ДАПАМОЖАМ!».

Віктар Рудчык

Гурток выпускнікоў бельскага педліцэя

ДЛЯ ЛЕПШАЙ ПРАЦЫ

Амаль тысячная група выпускнікоў Педагагічнага ліцэя і раённай камісіі К.Н.Н. (падрыхтоўкі некваліфікаваных настаўнікаў) мае сваю арганізацыю. На нядаўнім з'ездзе выпускнікоў, які завяршыў багатую і плённую працу ліцэя, быў арганізаваны гурток выпускнікоў. Існуе ён пры паветовым праўленні ЗНП (настаўніцкія прафсаюзы). Дзейнасць свою гурток мае прысвяціць павышэнню эфектыўнасці прафесіянальнай працы. Проста справа ў тым, каб канцэлідаваць групу выпускнікоў бельскага педліцэя, якія працуюць у вёсках, асадах і гарадах Беласточчыны, для яшчэ лепшай працы ў павышэнні асветы і культуры нашага ваяводства. Зрабіць гэта можна дзякуючы ўзаемным кантактам, абмену вопытам, пашырэнню розных форм грамадскага і таварыскага суджыцця.

Праўленню гуртка выпускнікоў бельскага ліцэя хочацца выкарыстаць велізарныя патэнцыяльныя магчымасці, якія ёсць сярод гэтай вялікай групы выпускнікоў працуючых у асноўным настаўнікамі Бельскага, Гайнаўскага і Сямяціцкага паветаў.

Якія ж заданні паставіў гурток выпускнікоў?

У цякучым годзе адно з асноўных — гэта пашырэнне і паглыбленне польска-савецкай дружбы ў школах і асяроддзі. А вось прыкладныя формы гэтай працы. Распачаць або пашырыць перапіску з дзяцьмі ў СССР. Прывучаць дзяцей да слухання і аглядання перадач аб Савецкім Саюзе і з Савецкага Саюза. Папулярызаваць навуку, тэхніку, мастацтва, спорт СССР, а асабліва савецкую песню як рэпертуар для школьных урачыстасцей і конкурсаў, таварыскіх вечарын і сустрэч. Смялей і часцей выкарыстоўваць савецкія маладзёжныя і дзіцячыя часопісы ў дыдактычна — выхаваўчым працэсе шко-

У НАРАЎСКАЙ БІБЛІЯТЭЦЫ

Грамадская бібліятэка ў асадзе Нараў, Гайнаўскага павета, заснавалася ў 1948 годзе. Ад 1965 года бібліятэкай кіруе Вера Леўчук, выпускніца Гайнаўскага беларускага ліцэя. Зараз нараўская бібліятэка налічвае 5179 кніжак, у тым ліку 338 кніжак на беларускай мове. Мае яна 374 чытачы з самой асады Нараў і 420 чытачоў у 10 бібліятэчных пунктах у паасобных вёсках. Сярод дарослых жыхароў Нарвы найбольш кніжак чытаюць Зіна Мойсак, Веся Грынцэвіч, Валянцін Галіцкі і Рэгіна Шаўко, сярод дзяцей — Мірка Асташэўская, Андрэй Граматовіч, Гражына Пякарская, Крыся Паскробка, Гражына Раманская і іншыя. Чытачы найчасцей бяруць кніжкі на прыгодніцкія, падарожніцкія, ваенна-сенсацыйныя тэмы. У летнюю пару штодзень прыходзіць вымяніць кніжкі каля 30 асоб, а зімовай парою — у сярэднім каля 50 асоб.

У мінулым годзе для бібліятэкі было закуплена новых кніжак на суму больш дзесяці тысяч злотых. Вера Леўчук дбае аб сваёй бібліятэцы. Ёсць тут радыёпрыёмнік, фільмаскоп і дыяфільмы, камплекты шахматаў, шашак, а таксама розныя настольныя дзіцячыя гульні. У чытальні знаходзіцца аж 35 загаловкаў часопісаў і газет. Бібліятэкарша арганізуе для дзяцей вечарыны казак, зaахвочвае іх да чытання, робіць сцэнгазеты і вітрыны з новымі кніжкамі.

Бібліятэка прымала ўдзел у розных літаратурных конкурсах. Прымала яна, між іншым, удзел у конкурсе «Залаты колас» і ў турніры ведаў аб Уладзіміру Ільічу Леніне. У турніры ведаў аб Леніне заняла яна першае месца ў павеце і атрымала грашовую ўзнагароду. У спаборніцтве на найлепш працуючую бібліятэку, а ўсіх бібліятэк у павеце налічваецца 18, нараўская бібліятэка заняла другое месца.

— Яшчэ больш можна было б разгарнуць працу бібліятэкі, — кажа Вера, — калі б знайшліся сродкі на яе рамонт і мэблю. Апрача таго, цяпер, зімою, холадна ў бібліятэцы, а з-за гэтага, відома, наведвальнікі не затрымоўваюцца даўжэй.

Янка Цялушэцкі

Пачатак на стар. 1

ДАРОГА ВЯДЗЕ ПРАЗ ПЯНЬКІ, ПРАЗ ГРЭДАЛІ

дуэце Люба Лукашэвіч і Яўгенія Матрэнчык з Пянькоў, дуэт Марыі Амельянюк і Ніны Мартынюк з Грэдалеў, жаночы секстэт з Пянькоў. Усе гэтыя жанчыны пакінулі незабыўнае ўражанне сваім аўтэнтычным выкананнем песень, якіх ніхто ніколі яшчэ не чуў, а тут пачуў упершыню.

Па-мойму, гэтым немаладым нават жанчынам належыцца вялікая пахвала за іхні ўдзел у конкурсе і іхнія вясковыя песні.

Столькі спяваючых з замілаванням жанчын з Пянькоў ці Грэдалеў у другім конкурсе «Беларуская песня — 1971» — лічу найбольшым дасягненнем гэтага конкурсу. А далей мучыць пытанне, ці Грэдалі і Пянькі змоўкнуць да трэцяга конкурсу? А можа не? Можа будуць — пастаянна выдабываць з памяці людзей новыя песні — розныя жніўныя, вясельныя і іншыя, якія толькі нарадзіліся ў гушчы народных талентаў?

Вельмі маладая моладзь, пераважна жаночага полу (толькі двое мужчын было салістамі — з Варшавы і з Сухіні ў Сакольскім павеце — і адзін мужчынскі дуэт з Вілянова ў Сямяціцкім павеце) спявала песні розных кампазітараў і народныя ў кампазітарскай апрацоўцы.

На абодвух конкурсах беларускай песні пераважаў спосаб выканання традыцыйны. Не заўважалася большага імкнення інтэрпрэтаваць песню. Песня ў нас выконваецца толькі голасам — даволі манатонна і спакойна. Замала сцэнічнай ігры, замала заангажавання. А ўжо калі спявае саліст — гэтыя элементы неабходны.

Слухаючы, задавала я сабе пытанні, калі пераживем манаполію гармоніка, як акампанемента. Гэта няпраўда, што гармонік такі беларускі і незамянімы. Ён вельмі падыходзіць для Гарадка, але не ідзе для такой, напрыклад, салісткі з Беластока Марысі Рэкун, спосаб выканання якой і самыя лірычныя любоўныя песні аж прасіліся піяніна. У Беластоку пры тым не цяжка здабыць піяніна і працаваць з ім.

Расчараваў мяне крыху Мікола Мацеюк з Варшавы, які добра і добрым галасам выканаў дзве песні без ніякага акампанементу. Спадабаўся Мацеюк, але выглядае гэта, як бы хлапец адзеў толькі палову вопраткі.

Ці рытмічная секцыя «Лявоніхі» не магла б стаць пастаянным акампаніятарам для ўдзельнікаў конкурсаў беларускай песні?

Не раз яшчэ вяртацца будзем да розных праблем, да людзей, якія прадставіліся на другім конкурсе.

Аўтар гэтай рэфлексіі лічыць патрэбным тут сказаць, што яго крытычныя ўвагі выплываюць з сардэчнага клопату за песню, за вялікую ролю, якую прызначае песні ў грамадска-культурнай працы Беларускага таварыства. Аўтар не раз паўтараў, што галіна народнага музычнага мастацтва Беласточчыны — гэта ўсё яшчэ незааранa аблог чарназёму, на якім павінна вырасці найпрыгажэйшая кветка — песня.

Вера Леўчук

Фота ЦАФ — Сянько

Журы ваяводскага агляду другога конкурсу працавала пад кіраўніцтвам вядомага музыколага Тадэвуша Калдоўскага.

лы.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Пражываю я ў Бельску. Ёсць у мяне брат і старая маці, якія жывуць таксама ў горадзе. На вёсцы засталася гаспадарка, якую апрацоўвае дзяржаўца. Нядаўна згарэлі ўсе будынкі, ці маю я права да атрымання страхоўкі?

АДКАЗ: Страхоўку можна атрымаць толькі на адбудову спаленых будынкаў. ПЗУ выплачвае 1/3 належнай сумы пасля таго, як уласнік спаленага будынка напіша заяву, што распачынае будову і грошы, атрыманыя з ПЗУ, прызначае на гэтую мэту. Апошнія 2/3 належнай сумы ён можа атрымаць пасля таго, як грамадская рада нарадовая дасць пасведчанне аб тым, што атрыманыя грошы пайшлі на будову або на куплю матэрыялаў. Атрымаць грошы можа той, на каго будынкі застрахаваныя, або хто дакажа права ўласнасці на спаленыя будынкі. Калі б вы не былі намераны адбудоўваць спаленыя будынкі, то грошай не атрымаеце. ПЗУ можа патрабаваць звароту атрыманых грошай, калі б не былі яны прызначаны на адбудову.

Беларуская літаратура

Аляксандр Баршчэўскі

ЛІТАРАТУРА КІЕЎСКАЙ РУСІ

СТАРАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА Ў ПОЛЬСКІХ АСПЕКТАХ. ЧАСТКА II.

XIX ст. запісала новую старонку ў гісторыі польскіх зацікаўленняў старарускай літаратурай. І тут не можам прамаўчаць аб дзейнасці Яна Патоцкага, які прысвяціў «Повесці» некалькі сур'ёзных навуковых даследаванняў. Пазнейшы выдатны польскі вучоны Аляксандр Брукнэр закідаў аднак Патоцкаму пэўныя недакладнасці ў аналізе «Повесці». Выключна арыгінальную пазіцыю ў даследаванні «Повесці» займаюць працы вядомага гісторыка і дзеяча Ёахіма Лелевеля. У працы „Wzmianka o najdawniejszych dziejopisarzach polskich" (1809) Лелевель давёў, што яго ацэнкі «Повесці» далёкія ад аб'ектыўнасці і навуковай саліднасці. Ідучы ўразрэз з гістарычнай праўдай, Лелевель адносіў да польскіх плямёны палян з-над Дняпра, а аўтара «Повесці» Нестара называў палякам.

Сярод даследчыкаў, якія займаліся старарускай літаратурай знайшліся таксама вучоныя беларускага паходжання Ігнат Даніловіч і Міхал Баброўскі. Вучоныя гэтыя публікавалі старарускія тэксты і стараліся даць ім навуковы аналіз.

З цікавым тлумачэннем летапісаў выступіў таксама Тэодар Нарбут, які ў працы „Dzieje starożytne narodu litewskiego" (1837) выказаў думку, што выступаючыя ў «Повесці» тры браты Кій, Шчэк і Харыў, ад якіх пайшоў пачатак горада Кіева і пачатак рускай дзяржавы, выводзіліся з беларускага племені крывічоў. Зразумела, што такі падыход да справы не меў пад сабой трывалай навуковай глебы. Вынікаў ён з імкнення вучонага да ўзвелічэння гістарычнай славы беларускіх плямёнаў.

Моцна баламутныя канцэпцыі пявіліся ў працах прафесара Варшаўскага універсітэта Вацлава Аляксандра Мацеёўскага, які ў трактоўцы «Повесці» ішоў наогул па слядах Лелевеля. Мацеёўскі трактаваў палян з-над Дняпра як палякаў і залічаў да польскага краю вялікую частку Кіеўскай Русі. Мацеёўскі, спасылаючыся, між іншым, на «Слова аб палку Ігаравым», даводзіў, што паміж палянамі з-над Дняпра і палянамі з-над Віслы ёсць многа супольнага, што супольнасць выступае, між іншым, у мове гэтых плямёнаў. Даследчык не хацеў упрыкмець да ведама простай праўды аб тым, што аднолькавая назва плямёнаў з-над Віслы і з-над Дняпра выводзілася ад назвы поля, а не з факту аднолькавага этнічнага паходжання. Погляды Мацеёўскага знайшлі падтрымку ў працах гісторыка літаратуры Міхала Вішнеўскага, які беспадстаўна залічаў Нестара да ліку польскіх летапісцаў.

Старарускую літаратуру аналізаваў шырока ў сваіх парыжскіх лекцыях таксама Адам Міцкевіч. Прыступаючы да характарыстыкі гэтых лекцый, варта падкрэсліць, што Міцкевіч быў перш за ўсё пісьменнікам, а не вучоным. Інфармуючы слухачоў аб змесце «Повесці», Міцкевіч абапіраўся ў асноўным на вядомых гістарычных працах рускіх і польскіх вучоных, якія займаліся старарускай літаратурай. У меншай ступені, мабыць, абапіраўся ён на арыгінальных старарускіх тэкстах. У лекцыях Міцкевіча моцна акцэнтуецца яго непрыхільнасць да праваслаўя і досыць крытычныя адносіны да многіх аспектаў рускай рэчаіснасці. Трэба аднак зразумець цяжкія настроі паэта, які быў прымушаны царскім рэжымам пакінуць сваю айчыну. Горыч паэта паглыбляліся яшчэ больш фактам разгрома царызмам лістападавага паўстання. Усё гэта, несумненна, адбілася на характары інтэрпрэтацыі Міцкевічам рускай літаратуры наогул, у тым ліку і літаратуры Кіеўскай Русі. Бадай што адзінай прыхільнай ацэнкай асобы Нестара ёсць сцвярджэнне, што быў ён «найстаражытным славянскім гісторыкам». Ва ўсіх іншых выпадках Міцкевіч схільны ганіць Нестара. Для польскага паэта рускі летапісец быў толькі механізмам, які суха, без пачуццяў запісваў усе падзеі. Няма сумненняў, што Міцкевіч глыбока памыляўся, калі пісаў, што Нестар «замкнуўшыся ў сваёй келлі апісваў здарэнні без якой-

лы і асяроддзя. Арганізоўваць сустрэчы школьнай дзетвары з людзьмі, якія наведвалі сваякоў і знаёмых у СССР, каб перадавалі яны найбольш свежыя і непасрэдныя звесткі аб жыцці людзей краіны Саветаў.

Іншым заданнем, якое ставіць гурток, з'яўляецца павелічэнне актыўнасці маладзёжных арганізацый. Перад настаўнікамі-выпускнікамі, якія працуюць у беларускіх асяроддзях, пастаўлена заданне збору фальклорных песень, па-гаворак і г. д.

І ўрэшце справа, якая яшчэ больш з'яднае выпускнікоў, дасць матэрыял для навуковых апрацовак, — падрыхтоўка абшырнай манаграфіі школы. Праўленне гуртка лічыць, што кожны выпускнік павінен прымусіць сябе да напісання даўжэйшага ці карацейшага ўспаміну аб пабыўцы ў ліцэі або рэфлексій, звязаных з гэтым перыядам. Пішучыя могуць вяртацца, напрыклад, да спраў вучобы ў ліцэі або выхаваўчай атмасферы ў школе, да экскурсій, школьных і пазашкольных урачыстацей, спорту, інтэрнацкага жыцця, постаці настаўнікаў, дырэктараў, працаўнікоў школы, не прамінаючы такіх спраў, як фіглярствы, жарты, сваркі і т. п.

За найлепшыя працы для іх аўтараў прадбачаны высокія грашовыя ўзнагароды. Спамянутыя апрацоўкі павінны быць прысланы на адрас: Zarząd Koła Absolwentów Liceum Pedagogicznego przy Pow. Zarządzie ZNP w Bielsku Podlaskim, ul. 1 Maja 6.

І яшчэ хацелася б дакінуць некалькі слоў. Педагагічны ліцэй у Бельску — гэта адзіная школа, дзе афіцыяльна на працягу 20 год яго існавання вучыліся, працавалі, гулялі палякі і беларусы. Тут нараджалася новае сужыццё двух нацый. І трэба сказаць, што сужыццё гэтае было вельмі прыгожае, натуральнае. Аднак як гэтыя працэсы адбываліся, як адбывалася інтэграцыя гэтай моладзі, не многа можна сказаць, бо ніхто гэтым не цікавіўся і не вёў доследаў. Таму ініцыятыву гуртка выпускнікоў педліцэя як мага найбольш трэба падтрымаць.

А. Лабановіч

ГУРТОК СВЯТКУЕ ЮБІЛЕЙ БГКТ

Гурток Беларускага таварыства ў Трасцянцы супольна з гуртком вясковых гаспадынь падрыхтавалі ўрачысты вечар, прысвечаны 15-ай гадавіне БГКТ. Была інфармацыя аб дзейнасці БГКТ і дасягненнях, былі песні і інсцэнізацыі, быў аркестр і танцы.

На ўрачыстасць гэтую сабралася ў клубе-кавярні многа людзей. Асабліва падабалася прысутным інсцэнізацыя песні «Баба Еўка, дзед Тамаш» у выкананні Олі Нікалаюк і Кацярыны Грыгарук, а таксама народная песня «Кіну кудэль на паліцу», якую спявалі Люба Садоўская і Анна Стахіюк.

Танцы «Каробачка», «Лысы» і «Страданне» былі таксама ўзнагароджаны бурнымі воплескамі. Пасля мастацкай часткі да позніх гадзін ночы працягвалася забава.

Т. Г., Трасцянка

колечы палітычнай думкі, без якога-колечы імкнення, без якога-колечы плана і перспектывы». Паэт быў у нязгодзе з праўдай, калі далей выказваў аб Нестару наступную думку: «Амаль ніколі не ацэньвае ўчынкаў валадароў, рэдка іх хваліць, ніколі не ганіць». Няма сумненняў, што такая ацэнка застаецца ў поўнай нязгоднасці з фактамі. Ацэнка гэтая несправядлівая і належыць яе аднесці да найменш трапных ва ўсёй польскай навуковай літаратуры, прысвечанай аўтару «Повесці».

Канчаючы інфармацыю аб польскіх даследаваннях старарускай літаратуры, якія паявіліся да XX ст., варта дадаць, што сярод польскіх даследчыкаў бачым яшчэ выдатнага польскага пісьменніка Крашэўскага і вядомага гісторыка Адама Кіркора. Апошні быў староннікам свабоднага братэрскага сужыцця і развіцця ўсіх славянскіх народаў. У кніжцы „O literaturze pobratymczych narodów słowiańskich" (1874) Кіркор назваў Нестара «патрыярхам славянскіх летапісцаў». Такім чынам, гэты дэмакратычна настроены вучоны аддаваў належную чэсць вялікаму подзвігу аўтара «Повесці врэменных лет».

Вучаніцы з лучанскай школы пякуць торт.

Вучні са школы ў Луцэ, Гайнаўскага павета, любяць практычныя заняткі. А больш за ўсіх дзяўчаты. Настаўніца Яўгенія Бароўская вучыць іх, як зварыць суп або спячы торт. Апрача таго, дзяўчаты пякуць булачкі і піражнае, робяць вафлі і г. д. Настаўніца задаволена сваімі падапечнымі, якія ўжо цяпер самі патрапяць зварыць абед або прыняць гасцей.

Тэкст і фота (яц)

ПЕРАДАВЫ ГАСПАДАР З ТРАСЦЯНКІ

Ян Грыгарук з Трасцянкі, Гайнаўскага павета, не адразу рашыў працаваць на гаспадарцы. Спачатку на працягу пяці гадоў кіраваў трасцянскай цагельняй. Потым пацягнула яго на гаспадарку. Зараз селянін Ян Грыгарук гаспадарыць на 10 гектарах зямельных угоддзяў. Ужо тры гады вядзе ён доследныя палеткі з рознымі сартамі бульбы, а таксама доследы над прымяненнем мінеральных угнаенняў на сенажаці.

Доследы паказалі, што на трасцянскіх глебах найлепш удаюцца такія сарты бульбы, як «уран» і «вышаборская». Бульба «уран» дала ўраджай 400 цэнтнераў з 1 гектара. Больш смачная аднак драбнейшая бульба «вышаборская». Ян Грыгарук прадаў дзяржаве 9 тон бульбы, адну тону ўзяў ІУНГ (Інстытут управы наважэння і глебазнаўства), які прызначыў яе на саджанцы. Зараз Грыгарук можа прадаць яшчэ больш трох тон бульбы. А варта дадаць, што ён сам гадуе шмат свіней.

Высяваючы адпаведна высокія колькасці мінеральных угнаенняў, Ян Грыгарук атрымлівае 100 цэнтнераў сена з 1 га. Паколькі значна павялічылася кармавая база, селянін гадуе сем кароў. Каровы даюць па 300 літраў малака ў месяц кожная. Прыведзеныя факты паказваюць даволі пераканаўча, якім шляхам можна дабіцца высокіх ураджаяў, а таксама як пашырыць жывёгаладоўлю.

Доследныя палеткі, на якіх прымяняе Ян Грыгарук усе аграхімічныя і агратэхнічныя прыёмы, а ў выніку высокія ўраджаі сельскагаспадарчых культур з'яўляюцца яркім доказам, да якіх вынікаў можна дайсці, гаспадарачы на зямельных угоддзях нават V і IV класаў. І, несумненна, таму многа гаспадароў, а перш за ўсё маладых гаспадароў, пільна сочыць за дасягненнямі Яна Грыгарука на доследных палетках, а таксама ставіць яго ў прыклад добрага гаспадара. У гэтым годзе Грыгарук задумаў дадаткова закласці ў сябе на некалькіх арах доследныя палеткі з ячменем, робячы ў ім падсеўкі з травы «купкуўкі».

Гэты прыкладны гаспадар значна аблягчае сабе працу пры дапамозе сельскагаспадарчых машын, з якіх некаторыя пазычае ў мясцовым сельгасгуртку. Карыстаецца ён электрарухавіком, пры дапамозе якога рэжа сечку або дровы. Да апрацоўкі ільну выкарыстоўвае так званыя трапакі. Пры дапамозе «апеляча» поле агародніну, кармавыя буракі або бульбу.

Яшчэ не так даўно Ян Грыгарук пабудаваў у сябе новую клуню, летнюю кухню і паветку на мінеральныя ўгнаенні. Апрача таго, завёў у сябе невялікі сад. У вольны час цікавіцца ён сельскагаспадарчай кніжкай, чытае прэсу, як «Ніву», «Газету Беластоцкую», «Аграхімію», «Gospodarski chów zwierząt» і г. д. — Шмат гаспадароў пайшло ўжо ў мае сляды, — гаворыць Я. Грыгарук. — Вось хоць бы прыгадаю некаторых з іх: Антон Бацэвіч (ужо даследчык ІУНГ), Міхась Максімчук с. Міхася, Янка Васілюк с. Рыгора, Мікалай Семянюк с. Дзмітра з Трасцянкі або Міхась Лук'янюк з вёскі Белкі, які вядзе даследчыя палеткі з жытам.

Тэкст і фота: Янка Цялушэцкі

Адрэж па лініі, назначанай пункцірам, зрабі дзіркі ў месцы, вызначаным кружкамі і нанізвы старонкі на дроцік або шнурочак.

БІБЛІЯТЭЧКА "НІВЫ" ○ ЯНКА МАУР ○ ПАЛЕСКІЯ РАБІНЗОНЫ

101

Бандыты падышлі да вогнішча і спыніліся.

— Ці не на паляванне пайшлі? — пачуліся галасы. — Навошта? Вунь якую штуку забілі і яшчэ павалакліся.

Грымнуў стрэл... Чалавек з рэвальверам войкнуў і ўхапіўся левай рукою за правую; рэвальвер упаў на траву. Трое іншых не паспелі разабрацца, у чым справа, як убачылі, што да іх падбягаюць трое ўзброеных людзей.

— Рукі ўгору!

Бандыты, азіраючыся навакол, відаць, у чаканні сваіх, трошкі паднялі рукі. Нападаючыя мігам апынуліся каля іх. Рэвальвер бандыта ляжаў каля ног Саўчука.

Тады адбыўся нечаканы паварот.

Адзін з бандытаў, убачыўшы, што з трох нападаючых двое зусім яшчэ маладыя хлопцы, кінуўся пад ногі Саўчуку, зваліў яго і ўхапіўся за рэвальвер, што ляжаў на зямлі. Двое яго таварышаў апусцілі рукі і нарыхтаваліся кінуцца ў бойку. У гэты самы момант пачуліся тры стрэлы...

Два разы стрэліў Мірон у бандыта, што схапіў рэвальвер. Той выпусціў зброю. Віктар, не цэлячыся, стрэліў у «сваіх», бандытаў, і гэта затрымала іх на тую секунду, якая патрэбна была Саўчуку, каб падняцца на ногі. А тады ўжо бандыты «шчыра» паднялі рукі.

— Малайцы, хлопцы! — коратка сказаў Саўчук, і гэтыя словы з вуснаў камандзіра былі для іх самай лепшай пахвалой.

Двум здаровым бандытам было загадана перавязаць сваіх раненых таварышаў. У аднаго з іх была перабіта правая рука, другому Мірон прастрэліў плячо і зачапіў бок. На бінты для іх прыйшлося рваць сарочкі.

— Вы іх тут пільнуйце, — ціха сказаў Саўчук, — а я прывяду тых двух.

Як толькі Саўчук адышоўся, хлопцы адразу адчулі трывожную напружанасць. Яны пачалі заўважаць, што бандыты, робячы перавязку, больш сачылі за хлопцамі, чым за сваёй работай. Яны паварочваліся і станавіліся не так, каб зручна было перавязаць, а так, каб зручна было кінуцца на вартавых.

Памятаючы параду Саўчука, хлопцы трымаліся на такой адлегласці, каб адным махам да іх нельга было даскочыць, а рэвальверы не апускалі ні на адну хвіліну. Апрача таго, трымаліся блізка адзін ля аднаго і ўвесь час мянялі свае пазіцыі, каб было зручна ім, а не бандытам. Ніводнага слова не сказалі хлопцы адзін аднаму, а дзейнічалі так дружна і ўзгоднена, нібы ўсё ў іх было дагаворана. Значыцца, абодва добра навучыліся разумець становішча.

Хлопцы ўздыхнулі вальней, калі падышоў Саўчук з двума ранейшымі палоннымі. Раты іх былі ўжо развязаны.

— І вы папаліся? — з папрокам сказаў адзін з іх сваім новым таварышам.

— Гэтак жа, як і вы! — злосна буркнуў нехта ў адказ.

Саўчук падышоў да іх і сказаў:

103

Затым Саўчук дапамог хлопцам назапасіць галля на ноч і пасля таго рушыў у дарогу.

XXIV

Апошняя ноч на востраве. — «Кармленне звяроў». — Хітрыкі палоннікаў. — Смалены бандыт. — Зварот дадому.

Хлопцы зноў засталіся ў лесе, але цяпер перад імі сядзела пяць чалавек ды шосты ляжаў побач. І людзі гэтыя для іх былі больш небяспечныя, чым усе тутэйшыя звяры.

Калі бандыты ўбачылі, што старэйшы пайшоў, яны ажывіліся і пачалі перагаворвацца. Відаць, яны сцямілі, што той пайшоў па дапамогу і вернецца няхутка, а таму ў іх з'явілася надзея як-небудзь абдурыць гэтых хлопцаў. Калі хлопцы падышлі бліжэй да іх, палонныя змоўклі. Толькі скоса пазіралі на сваіх вартаўнікоў. А потым «стары знаёмы» бандыт спытаў:

— Скажыце, чаму вы не адгукаліся, калі мы тыдні два назад шукалі вас і нават стралялі? Ці вы не чулі?

— Чулі, ды не хацелі сустракацца з вамі, — адказалі хлопцы.

— Чаму? Мы ж маглі вам паказаць дарогу.

— Ведаем, якую дарогу вы хацелі нам паказаць.

— Адкуль жа вы маглі ведаць?

— Бабры сказалі! — засмяяўся Віктар.

— А! Дык вы падслухалі?

— Чуткі такія па лесе пайшлі.

Нарэшце хлопцы адчулі, што вельмі хочуць есці. У трафейнай торбе прадуктаў было нямнога, асабліва хлеба: раніцою хлопцы і Саўчук добра пад'елі, не шкадуючы бандыцкіх запасаў. Вочы палонных прагна накіраваліся на ежу.

— Як тут дзяліць? — казаў Мірон, круцячы ў руках хлеб. — А есці на іхніх вачах не магу. І схавацца ад іх няма як.

Тыя два, што былі ўзяты раніцой, нарэшце не вытрымалі і папрасілі:

— Дайце хоць хлеба кавалачак, мы ўвесь дзень нічога не елі.

— Хлеба? — усклікнуў Віктар. — Мы ж яго цэлы месяц не елі. Лепш мы засмажым вам цудоўнага зубровага мяса.

Сваім вострым кінжалом яны лёгка нарэзалі тонкіх лустаў мяса і паклалі ў агонь, а самі са спакойным сумленнем узяліся за хлеб і сала. Палонныя цярпліва чакалі сваёй чаргі, аб нечым перашэптваліся. Пакуль хлопцы павячэралі, мяса сасмажылася. Можна было вячэраць і палонным, але як?...

— Вы па чарзе. Развяжыце рукі аднаму, потым другому, — прапанаваў адзін з бандытаў, відаць, абмеркаваны ўжо імі план.

— Дазвольце ўжо і вам звязаць рукі. Мы вымушаны гэта зрабіць.

Блiснулі бандыты вачыма, сцялі зубы, сціснулі кулакі, але за спіною стаялі хлопцы з рэвальверамі, — і бандыты скарыліся.

Каб перавязаць усім рукі і ногі, Саўчук зняў з бандытаў усе паясы і рамяні, якімі яны былі падперазаны. Віктар штурхнуў пад бок Мірона і шапнуў:

— Цяпер яны не ўцякуць, каб нават і ногі былі не звязаныя.

Тыя два, якіх звязалі яшчэ раніцай, пачалі прасіцца:

— Рукі здранцвелі, развяжыце хоць на некалькі хвілін.

— Выбачайце, — адказаў Саўчук, — цяпер аніяк нельга. Прыйдзецца яшчэ трошкі пацярпець. Я таксама цярпеў. Вы тым часам пасядзіце тут ля вогнішча, можаце нават распачаць свой сход. Шкада толькі, што старшыня ваш забіты.

— Сам вінаваты, — сказаў адзін з бандытаў. — Не знішчыў гэтых шчанят, калі была магчымасць, дык цяпер і сам загінуў і нас загубіў.

Хлопцы адчулі задавальненне, што бандыты так высока ацанілі іхнюю ролю ў гэтай справе.

Пасля таго Саўчук адвёў хлопцаў убок і сказаў:

— Баявыя аперацыі мы з вамі скончылі паспяхова. Ёсць і трафеі, і палонныя. А як нам з усім гэтым выбрацца адсюль? Правесці ўсіх са звязанымі рукамі па тых хітрых кладках немагчыма. Апрача таго, у нас ёсць яшчэ двое раненых, з якіх аднаго прыйдзецца несці. І забітага трэ' было б пахаваць, а няма чым. Адным словам, мы самі з усёй аперацыяй не справімся. Так?

Мірон і Віктар павінны былі згадзіцца, што яно так. Значыцца — трэба ісці па дапамогу. Ісці можа толькі адзін таварыш Саўчук. А хлопцам прыйдзецца заставацца тут і пільнаваць гэтую кампанію...

— Гэта вельмі сур'ёзная справа, — казаў Саўчук. — Для вас яна больш сур'ёзная, чым усе сённяшнія ваенныя дзеянні. На працягу ўсёй ночы вы будзеце рызыкаваць жыццём кожную хвіліну, бо яны будуць прыдумваць усялякія штучкі. Будзьце пільнымі, не спускайце з іх вачэй усю ноч. Калі што якое, страляйце не задумваючыся. Як вам здаецца, справіцеся?

— Справімся! — упэўнена адказаў Віктар.

А Мірон падумаў і тады ўжо сказаў:

— Ды нам нічога іншага не застаецца, як справіцца.

— А цяпер пойдзем праверым усе вузлы і вяроўкі, — павярнуўся Саўчук. — Прыглядзьцеся добра, як яны звязаны.

Звязаныя злосна бурчалі:

— Зноў праверка! Ды вы толькі што звязвалі. Лепш есці далі б.

— Ціха, ціха, — лагодна казаў Саўчук. — Усё будзе ў свой час. А цяпер пацярпіце адну толькі ноч. Больш вас ніколі звязваць не будуць.

— Ну, не! — сказаў Віктар. — Лепш вы пацярпіце да заўтрага без яды. Ніякай бяды з вамі не будзе. Мы тут галадалі больш — і нічога з намі не здарылася.

Палонныя паспрабавалі былі яшчэ даводзіць, што баяцца хлопцам няма чаго, што развязаны будзе толькі адзін, а супраць яго будуць двое ўзброеных, але хлопцы і слухаць не хацелі.

Тады самы галодны без ніякіх хітрыкаў папрасіў:

— Дайце мне ў рот хоць кавалак.

— Гэта іншая рэч! — згадзіліся хлопцы і далі яму ў рот кавалак мяса. Затым па просьбе далі другому, а іншыя адмовіліся. Цяжкараненаму давалі і хлеба і сала, але ён не ўзяў і папрасіў толькі піць.

Мірон узяў бляшанку і пабег да бабровага ручая па ваду. Калі напаіў хворага, папрасілі і здаровыя. Зноў пабег Мірон.

— Вы б узялі другую бляшанку і па беглі абодва, — параіў адзін.

— Дзякуем за параду! — насмешліва адказаў яму Віктар.

Потым бегаў яшчэ Віктар два разы, пакуль напаілі ўсіх. Тады з'явілася новая просьба:

— Дайце пакурыць. Вазьміце ў нашых кішэнях папяросы і запалкі.

Віктар дастаў папяросы і пачаў соваць усім у рот. Потым паднёс ім агонь. Мірон занепакоіўся, каб Віктар і сам не закурыў, бо спакуса для яго была надта вялікая. Ён сквапна глядзеў на папяросы, што былі ў яго руках, узяў адну, пачаў круціць яе, разглядаць...

Мірон кінуўся ратаваць свайго прыяцеля. Ціхенька ўзяў з яго рук папяросы і сказаў:

— Паслухайся мяне, Віця, пацярпі! Столькі часу прайшло, ты ўжо адвык. Ці варта зноў пачынаць.

Тон Мірона быў такі сяброўскі, што Віктар усміхнуўся і сказаў:

— Добра, не буду.

Цяжкаранены вельмі часта прасіў піць, і хлопцы ахвотна насілі яму ваду. Не адмаўлялі яны і здаровым, толькі рабілі гэтае неахвотна. Потым трэба было даць пакурыць. А там былі і яшчэ просьбы, у якіх нельга было адмовіць...

Адным словам клопату было да самага цямна. А чым цямней станавілася, тым больш трывожыліся хлопцы. Хоць яны і не шкадавалі галля, але ўсё ж такі не кожны рух палоннікаў можна было заўважыць у змроку. Яны памяталі, як таварыш Саўчук сядзеў тады з жэрдкай і... зусім вольны.

«А што, калі і цяпер гэтак жа сядзіць хто-небудзь з гэтых бандытаў?» — мільгала думка ў абодвух. І яны раз-пораз правяралі палоннікаў.

— Чаго вы лезеце кожную хвіліну? — злавалі тыя. — Паспрабуйце самі вызваліцца з такіх путаў. Праўду кажуць: загадай дурню богу маліцца, дык ён і лоб разаб'е.

Непрыемна было слухаць такія словы, але хлопцы не крыўдзіліся: можа, яны і сапраўды занадта стараюцца? Але праз некаторы час пераканаліся, што ў такой справе ніякая пільнасць не можа быць залішняй.

АС польскай разведкі

Як мы ўжо пісалі, ас польскай разведкі, 34-гадовы капітан Анджэй Чэховіч, выканаўшы адказнае заданне па распрацоўцы цэнтра ідэалагічнай дыверсіі, пасля 8-гадовай пабыўкі за мяжой вярнуўся на Радзіму.

Закончыўшы гістарычны факультэт Варшаўскага універсітэта А. Чэховіч добраахвотна паступіў на працу ў польскай разведцы.

Пасля стараннага ўсебаковага абучэння малады гісторык атрымаў заданне: пранікнуць у найбольш засакрэчаны аддзел радыё «Свабодная Еўропа», выявіць метады дзейнасці гэтага цэнтра ідэалагічнай дыверсіі устанавіць, якім чынам, ад каго і адкуль чэрпае яна сваю паклёпніцкую інфармацыю, распрацаваць сувязі шэфаў «Свабоднай Еўропы» з амерыканскай разведкай.

Гэтае заданне польскі разведчык выканаў выдатна. Аднак шлях да яго паспяховага выканання быў доўгі і складаны. Каб дабрацца ў самае логава палітычнай дыверсіі, А. Чэховіч па прыватным вызаве выехаў найперш у Англію. Калі закончыўся тэрмін яго пабыўкі ў «гасцях», назад дамоў вяртаўся ён праз Нямеччыну. І там, недалёка ад Мюнхена, дзе амерыканская разведка зараз пасля вайны абсталявала шпіёнска радыёцэнтр, накіраваны на рассяванне варожай прапаганды ў краінах народнай дэмакратыі, — там А. Чэховіч «рашыў» прасіць прытулку на правах «палітычнага эмігранта». «Выбраў» ён, як там кажуць, «свабоду».

На розных палітычных рэнегатаў якраз палююць агенты амерыканскай разведкі і супрацаўнікі радыё «Свабодная Еўропа».

Калі ў 1968 годзе паявілася ў ФРГ чарговая хваля тых, у каго «запякла зямля пад нагамі» у нашай краіне, тады дырэктар польскай секцыі «мюнхенскай «свабоды» заявіў: — Для нас няма ніякага значэння, кім ёсць гэтыя людзі. Важна тое, каб яны як найбольш і найгорш гаварылі пра Польшчу.

У іх кіпцюры трапіў і А. Чэховіч. Не адразу дапусцілі яго да агароджаных высокім мурам і дакладна пільнаваных будынкаў «Свабоднай Еўропы». Найперш, выкарыстоўваючы самыя навейшыя здабычы электроннай тэхнікі, падрабязна правяралі яго многія спецыялісты з амерыканскай разведкі. Па дзесяць разоў прыходзілася яму паўтараць сваю аўтабіяграфію і бясконца запаўняць розныя анкеты і фармуляры. Тады таксама ўпершыню наведалі яго «польскія» супрацоўнікі мюнхенскага радыё. Іх цікавіла, якія паклёпніцкія матэрыялы ў адрас нашай краіны можа перадаць ім гэты малады эмігрант-гісторык. Праверка працягвалася аж два гады. У той час А. Чэховіч жыў у спецыяльных лагерах для палітычных эмігрантаў і служыў вартаўніком пры ахове англійскага ваеннага абсталявання.

— У гэтых лагерах гуртуецца featuresрознае людское смецце з цэлай Еўропы, — успамінае капітан Чэховіч. — Больш не хацеў бы туды трапіць. Бачыў я там маральнае дно.

Калі праверка выпала паспяхова, калі спецыялісты па ідэалагічнай вайне высока ацанілі палітычную і прафесіянальную прыдатнасць кандыдата, тады ўрэшце адчыніліся для А. Чэховіча дзверы аднаго з найбольш засакрэчаных аддзелаў радыё «Свабодная Еўропа», якім непасрэдна кіравалі агенты амерыканскай разведкі: спярша палкоўнік Кук, а пасля палкоўнік Браўн. Такім высокім чынам не давяраюць абы -якой работы. Непасрэдным шэфам А. Чэховіча быў Казімеж Заморскі — таксама агент амерыканскай разведкі.

— Усе шэфы аддзелаў мюнхенскай цэнтралі, — сцвярджае капітан Чэховіч, — з'яўляюцца афіцэрамі амерыканскай разведкі.

Для прыкладу: шэф польскага аддзела Ян Новак спярша быў агентам англіскай разведкі, а зараз пасля вайны прадаўся амерыканскай СІА. Нічога тады дзіўнага, што толькі 15—20 працэнтаў інфармацыі, якая пераходзіць...

Кіраўнікі радыё «Свабодная Еўропа» рознымі спосабамі стараюцца запэўніць сабе пастаянных інфарматараў у краінах народнай дэмакратыі. Поўны спісак польскіх і некаторых іншых «карэспандэнтаў» устанавіў польскі разведчык.

Капітан Чэховіч захапіў з сабой шмат каштоўных і тайных дакументаў. Усе яны безагаворачна даказваюць, што радыё «Свабодная Еўропа» ў Мюнхене працуе за грошы амерыканскага ўрада і пад непасрэдным кіраўніцтвам амерыканскай разведкі. (вр)

Ч. АМОРТ

ЗА КУЛІСАМІ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Тайна агента А-54

Члены разведвальнага цэнтра УВОД не драмалі. Але ім проста не ўдавалася звязацца з Лонданам, бо месца, дзе раней размяшчаўся іх падпольны перадатчык, аказалася пад падазрэннем у гестапа. Пакуль падпольшчыкі шукалі магчымасці наладзіць радыёсувязь, Франта пачаў пастаўляць ім важныя звесткі. Сваю першую пасля доўгага перапынку інфармацыю ён перадаў у канцы чэрвеня. Тады яму ўдалося высветліць важныя дэталі, што датычалі нацысцкага шпіянажу супраць Савецкага Саюза. Вацлаў Маравек праінфармаваў аб гэтым свайго знаёмага Курта Беера і, звязаўшыся з яго дапамогай з савецкім генеральным консулам у Празе Леанідам Мохавым, перадаў яму гэтыя даныя.

У гэты час галоўнае камандаванне вермахта — ОКВ — у адпаведнасці з загадам Гітлера распрацоўвала план уварвання ў Англію. Намечаная аперацыя атрымала кодавую назву «Марскі леў». За распрацоўку яе адказваў генерал Адольф Хойзінгер.

Як толькі Франта даведаўся аб гэтых прыгатаваннях і азнаёміўся са зместам раду дакументаў, ён адразу ж перадаў сабраныя звесткі Вацлаву Маравеку, які радзіраваў іх у Лондан.

23 ліпеня УВОД прыняў важную радыёграму, у якой былі наступныя пытанні да Франты: «Ці можна будзе даведацца чысло, калі нацысты збіраюцца напасці на Англію, і паведаміць яго загадзя? Якія падрабязнасці, звязаныя з гэтым пытаннем, яму вядомыя? Ці мае ён даныя аб нямецкіх шпіёнах, якія дзейнічаюць на тэрыторыі Вялікабрытаніі?»

Франта паведаміў, што імперская служба бяспекі на чале з Гейдрыхам дэталёва распрацавала парадак арышту брытанскіх дзяржаўных дзеячоў. Вядомыя нават такія падрабязнасці, як і хто будзе дапытваць Уінстана Чэрчыля і Антоні Ідэна, дзе будзе ўтрымлівацца англійскі кароль, якога нацысты мелі намер інтэрніраваць, і г. д. Быў падрыхтаваны тэкст заявы, якую паводле задумы нацыстаў, павінен быў падпісаць Георг VI. У гэтым дакуменце выказвалася лаяльнасць Гітлеру і гатоўнасць яму падпарадкавацца. У выпадку адмовы караля падпісаць гэту заяву ён павінен быў быць скінуты. На англійскі прастол Гітлер меў намер урачыста ўзвесці экс-караля Эдуарда VIII. Фюрэр хацеў адмяніць традыцыю, згодна з якой каралевай магла стаць толькі дваранка з асабліва знатнага роду. З поўнай сур'ёзнасцю ён заяўляў, што з гэтага часу англійскай каралевай стане «жанчына з народа» — пані Сімсан, жонка экс-караля. Шэфу VI аддзялення імперскай службы бяспекі Шэленбергу было загадана ўступіць з гэтай прычыны ў кантакт з Эдуардам VIII, які жыў у Партугаліі. Шэленберг павінен быў запрасіць яго на сумеснае паляванне ў Швейцарыю, дзе ён заставаўся б да таго часу, пакуль Гітлер не ўзвядзе яго на трон. На гэты перыяд меркавалася ўзяць экс-караля на ўтрыманне. Для гэтага міністэрства замежных спраў выдзеліла пяцьдзесят мільёнаў швейцарскіх франкаў.

У жніўні 1940 года гітлераўская авіяцыя ўзмацніла свае налёты на Брытанскія астравы. Аднaчасова значна ўзрасла актыўнасць падрыхтаванняў, што вяліся ў портах акупіраваных краін — Францыі, Бельгіі, Галандыі, Даніі і Нарвегіі. У маючым адбыцца нападзенні на Англію не прыходзілася сумнявацца. Заставаліся невядомымі толькі дзень і час, калі пачнецца аперацыя. У гэтых умовах ад разведкі залежала вельмі многае. Чэшскія сувязныя ўвесь час турбавалі Франту.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

«ЗАБАВА» Ў ШЧЫТАХ

Нядаўна арганізавалі ў Шчытах забаву. Вечарам пачалі сходзіцца людзі. Дзяўчаты і жанчыны плацілі па 15 зл., а кавалеры і мужчыны — па 30 зл. Ужо ўсе танцавалі, ужо весяліліся моладзь, калі арганізатары пачалі шукаць зачэпкі. Пасля на забаву прыйшлі хлопцы з Орлі. Тры галоўныя арганізатары ўсміхнуліся шматзначна. Арлянскія хлопцы пачалі гуляць, як і ўсе. Пасля быў перапынак, бо музыкантаў павялі на вячэру. На гэтай вячэры музыканты так упіліся, што вельмі дрэнна ігралі і рабілі перапынкі пасля кожнага танца.

Відомы ў Шчытах забіяка М. Вайцюк у гэты дзень выконваў функцыю білецёра. Стаў ён чапляцца да аднаго хлопца з Орлі, схапіў яго за валасы і пачаў біць. У зале пачуўся крык, пачалі ўцякаць з яе маладзейшыя людзі. Але неяк абаранілі хлопца і той, несправядліва пакрыўджаны, пакінуў забаву. Пасля другі арганізатар М. Сахарэвіч пачаў скандаліць і разганяць удзельнікаў забавы. Ён дабіўся таго, што аркестр перастаў іграць. І гэтак закончылася забава. Арганізатары сабралі шмат грошай, забралі іх сабе, а не далі моладзі пагуляць. Нам здаецца, што арганізатарамі-хуліганамі павінна заняцца міліцыя.

Н. Б. і Т. Ш., Шчыты

ЖАНОЧЫ ГУРТОК

У Бялявічах у Беластоцкім павеце ад 1965 года існуе гурток вясковых гаспадынь, які ўзначальвае Марыя Кулікоўская. У бягучым годзе ў нашай вёсцы гарадоцкі ГС арганізаваў клуб селяніна. Каб прыгожа ён выглядаў, жанчыны памалявалі клуб, упрыгожылі яго. Зараз адбываюцца тут раз у месяц сходы гэтага гуртка. Жанчыны пастанавілі залажыць інспекты, каб мець раннюю расаду, і арганізаваць конкурс чысціні гаспадарчых будынкаў.

Весела і культурна правялі бялявіцкія жанчыны ў сваім клубе 8-е сакавіка. Гуртку вясковых гаспадынь дапамагае аграном і заатэхнік з ГРН у Гарадку.

Пётр Госцік, Бялявічы

ВЕСТКІ СА ШКОЛЫ Ў СТАРЫМ КОРНІНЕ

У тутэйшай школе вучыцца 108 дзяцей і працуе 6 настаўнікаў. Падпісчыкамі «Нівы» з'яўляецца 66 вучняў. Усе гэтыя 66 асоб зрабілі падпіску «Нівы» таксама на наступны квартал. Нашы вучні добра разумеюць, што «Ніва» з'яўляецца прыяцелем і дапаможнікам у вывучэнні роднай, беларускай мовы.

У пачатковай школе ў Старым Корніне вучні V—VIII класаў перапісваюцца з савецкімі школьнікамі з Ленінграда, Брэста, Масквы і іншых раёнаў СССР. Гуртком таварыства польска-савецкай дружбы (ТППР) кіруе загадчык школы Кастусь Якапюк. Старакорнінскія школьнікі выменьваюць з сябрамі з СССР паштовыя маркі, паштоўкі. Пішуць аб сваіх справах, гульнях, занятках і экскурсіях.

Добра таксама працуе дружына гарцэраў, якой кіруе настаўніца Аляксандра Сегень. З нагоды вялікіх дзяржаўных свят гарцэры падрыхтоўваюць артыстычную частку. Гарцэры апякуюцца таксама магіламі загінуўшых савецкіх салдат. Прыносяць летам туды жывыя кветкі і вянкі. У школьным будынку гарцэры робяць цікавыя сценгазеты. Акрамя таго, гарцэры дапамагаюць адзінокім старым жанчынам.

26 лютага вучні старакорнінскай школы выступілі ў Карыцкіх з багатай праграмай, у склад якой уваходзілі п'есы «Суд» У. Галубка і «Пярэстая красуля» А. Чужыніна, а таксама песні і танцы. Праграму дапамагала рыхтаваць гарцэрам настаўніца Аляксандра Сегень. Гледачам вельмі спадабаўся выступленне малых самадзейнікаў. Сабраныя грошы ў суме 190 зл. прызначаны на адбудову Каралеўскага замка ў Варшаве.

8 сакавіка — Міжнародны дзень жанчын. Пасля трэцяга ўрока ў панядзелак ўсе вучні разам з настаўнікамі сабраліся на ўрачыста ўпрыгожаным калідоры. Адкрываючы ўрачыстасць, вучань VII-га класа Коля Лаўрыновіч прывітаў сваіх настаўніц і сяброваk. Затым хлопцы ўручылі настаўніцам букеты кветак і лаўркі. Пасля быў прачытаны М. Лаўрыновічам даклад, у якім падкрэслівалася роля жанчын у жыцці нашай дзяржавы. Пасля афіцыйнай часткі адбылася кароценькая мастацкая частка, якую падрыхтавалі вучні ўсіх класаў пры дапамозе настаўніка Юззафа Шчурка.

Васіль Сегень, Стары Корнін

З ВІЗІТАМ У ЯГАДНІКАХ

У 8-мі кіламетрах ад Гайнаўкі раскінулася невялікая вёска Ягаднікі. Калі ўваходзім у яе, перш за ўсё кідаецца ў вочы мноства прыгожых дамоў. Пабудаваны яны пры народнай уладзе. У гэтай вёсцы таксама пабудавана многа хлявоў і клуняў з пустакоў і цэглы.

Людзі тут працавітыя, жывуць згодна, многа чаго робяць грамадскім чынам. Пабудавалі краму, злеўню малака, адрамантавалі вуліцу і дарогу з Ягаднікаў да дарогі Гайнаўка—Кляшчэлі. многа працавалі пры будове дарогі Ягаднікі — Стары Корнін.

Ягаднікі — гэта вёска, якая гаспадарыць на высокім узроўні. Сяляне атрымліваюць добрыя ўраджаі чатырох галоўных збожжавых культур, добрыя вынікі і ў жывёлагадоўлі. Балячкай ягадніцкіх гаспадароў бывалі веснавыя растопы. Але ў гэтым дзяржава прыйшла з дапамогай. У 1970 годзе пачалася меліярацыя і дрэнацыя ягадніцкіх палёў.

А як выглядае культурнае жыццё Ягаднікаў? У 1969 годзе арганізаваўся тут ЛьЗС, да якога належаць 24 асобы. 5-га студзеня 1971 года адбыўся арганізацыйны сход гуртка ЗМВ, на якім 12 чалавек падпісала дэкларацыі ЗМВ. Старшынёю моладзь выбрала Марысю Куптэль. Моладзь Ягаднікаў плануе ў гэтым годзе будаваць спартыўную пляцоўку, утварыць пры дапамозе ГРН клуб «Рух», дзе магла б яна весці культурную дзейнасць. Можна было б стварыць гурток самадзейнасці, — гаворыць Марыся Куптэль, — аднак няма ў нас людзей, якія маглі б даць «фаховую» апеку.

Адным словам, і гаспадарчае і культурнае жыццё Ягаднікаў ідзе да лепшага.

С. В., Ягаднікі

Дарагое Сэрцайка!

Жыву на вёсцы. Работы маем шмат. Мне 17 год. У нашай мясцовасці многа моладзі. З нашымі хлопцамі мы часта ходзім у клуб, які знаходзіцца ў суседняй вёсцы. На запусты я з сяброўкамі пайшла ў клуб на забаву. Калі пачалі танцаваць, усіх маіх сябровак папрасілі хлопцы да танца, а я сама сядзела ў куточку. Усе адварочваліся ад мяне і не хацелі са мной гаварыць. Хлопцы абзывалі мяне дурной таму, што я хачу ісці вучыцца завочна. Да мяне прыязджае адзін хлапец з суседняй вёскі. Ён прыгожы і разумны. Вучыцца ён у сельскагаспадарчай школе. Генік гаворыць, што я яму вельмі падабаюся. Ён мне таксама.

Парай, дарагое Сэрцайка, ці выходзіць мне замуж, ці лепш узяцца за навуку.

Тоня з Гайнаўшчыны

Тоня! Найперш адкажу табе на першае пытанне, якое датычыць таго, што нібыта цябе не любяць таму, што ты пастанавіла вучыцца. Тоня, такая неталковая думка нават і ў галаву не павінна табе прыходзіць. Не трэба ж табе, мусіць, выясняць, што дае ў жыцці навука чалавеку, і як яе трэба цаніць. У тваім выпадку справа, напэўна, у тваіх паводзінах і адносінах да сябровак і сяброў. А мо табе толькі так здаецца, бо тое, што ты сама засталася на забаве, бо сяброўкі пайшлі гуляць, дык яшчэ аб нічым не сведчыць. Ці ж варта пераймацца такімі дробязямі.

Пытаеш, ці выходзіць замуж, ці пачаць вучыцца. Вядома в у ч ы ц ц а. Ты, зрэшты, не маеш яшчэ поўных 18-ці год, патрэбных да замужаства, а падругое, дык Генік нічога табе і не гаварыў аб жаніцьбе, ён жа ж вучыцца. І ты павінна цяпер распачаць навуку, а аб замужастве падумаць, скончыўшы школу. На аснове твайго пісьма здалося мне, што ты, Тоня, трохі лёгкадумная, а ўжо ў тваіх гадах трэба трошкі прызадумацца над сваімі паступкамі, над жыццём.

Сэрцайка

ПР У КАРЫЦІСКАХ

Калектыў сельскагаспадарчай падрыхтоўкі ў Карыціскахналічвае 12 асоб. Тэарэтычныя і практычныя заняткі вядзе грамадскі заатэхнік Валодзя Шэшка. У гэтым годзе восенню ўсе члены ПР будуць здаваць экзамен перад дзяржаўнай камісіяй. Усе члены ПР ходзяць на заняткі. У 1970 годзе ўдзельнікі калектыву сельскагаспадарчай падрыхтоўкі за добрыя вынікі ў конкурсе гігіены занялі І-шае месца ў павеце, за што атрымалі 3000 зл. Суму гэту яны прызначылі на куплю коннай грабалкі. У карыціскім ПР-ы было 12 даследчых палеткаў. 10 асоб прыняло ўдзел у конкурсе гадоўлі цялят. Конкурсы адыгрываюць немалую прапагандовую ролю. Сталі яны прыкладам для старэйшых гаспадароў, як павялічыць ураджай ва ўмовах данай вёскі. Вось, напрыклад, Міхась Патэюк і Анна Абрамюк атрымалі 500 цэнтнераў зялёнай масы ў пераліку на 1 гектар. У гадоўлі цялят найлепшых вынікаў дабіліся Валодзя Масальскі і Марыся Дарашук. Мелі яны прырост вагі цялят да 2,10 кг у суткі. Маладыя ўдзельнікі калектыву сельскагаспадарчай падрыхтоўкі будуць прымаць удзел у турніры сельскагаспадарчых ведаў. У клубе селяніна ў сувязі з турнірам робяць сценгазеты на тэму сельскай гаспадаркі.

В. С., Карыціскі

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ ЗАНЯТКІ

У Крывяцічах, у мясцовай святліцы аграном П. Пугацэвіч вядзе заняткі з земляробамі на тэму вырошчвання пшаніцы. Варта дадаць, што Крывяцічы займаюць адно з першых месц у дастаўцы пшаніцы ў грамадзе Орля.

САЛАМЯНЫЯ ВЫРАБЫ

Жыхары Крывяціч масава вырабляюць саламяныя каробкі, якія дастаўляюць на пункты скупкі ў Койлах, Бельску і Рэдутах. Вырабы саламяных каробак прыносяць гаспадарам значныя даходы. За зробленыя грошы пераважна купляюць яны сельскагаспадарчыя машыны, пральні, мэблю і г. д.

Ваня Кірызюк, Крывяцічы

СПЯВАЮЦЬ ШКОЛЬНІКІ

Акруговы метадычны цэнтр у Беластоку супольна з Беларускім таварыствам арганізавалі ў пачатковых школах конкурс на «Беларускую песню-71».

7-га сакавіка адбываліся элімінацыі ў гайнаўскім аддзеле — у Доме настаўніка. У конкурсе прымалі ўдзел 62 асобы з 11 пачатковых школ і Беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Гайнаўцы.

Сёння змесцім здымкі тых, якія занялі першыя месцы ў паасобных групах.

Галя Беглюк з пачатковай школы № 3 у Гайнаўцы спявала «Зорку Венеру» і «Мяцеліцу».

Марыся Самойлюк і Ніна Кавальская выканалі песні «Ціхі вечар» і «Мінскі вальс».

Трыё з пачатковай школы ў Клейніках: Лёня Раманюк, Ваня Грыгарук і Ваня Дудзіч — выступілі з песнямі «Цячэ за гаем рэчка» і «Лясная песня».

У групе квартэтаў першае месца занялі вучні з Чаромхі: Серафіма Кардэлевіч, Зіна Лагвінюк, Рэна Жукоўская і Эльжбета Бахарэвіч. Дасканала выканалі яны песню «Ой шумяць лясы зялёныя».

Тэкст і фота Віктар Бура, Гайнаўка

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

КЛЯШЧЭЛІ

„Największe widowisko świata" (USA), 6—7. „Białe słońce pustyni" (radz.), 8—9. „Twarz anioła" (polski), 10—11.

НАРАЎКА

„Lenin — Karty życiorysu" (radz.), „Trzy godziny miłości" (jugosł.), 7—11.

НАРВА

„Szkice warszawskie" (polski), „Sól ziemi czarnej" (polski) 7—11.

ЧЫЖЫ

„Dwaj panowie bez parasola" (rumuński), „Rozbójnicy sycylijscy" (włoski), 7—11.

ДУБІЧЫ ЦАРКОЎНЫЯ

„Płomień nad Adriatykiem" (jugosł.), „Taszkient miasto chleba" (radz.), 7—11.

АРЭШКАВА

„Powrót rewolwerowca" (USA), „Zbyszek" (polski), 10—11.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

БОЦЬКІ

„Jak rozpętałem II wojnę światową" (polski), I i II cz. 7—11.

ОРЛЯ

„Nikt nie rodzi się żołnierzem" (radz.), „Siódmy rok miłości" (NRD), 7—11.

РАЙСК

„Doczekać zmroku" (USA), „Wkrótce nadejdzie wiosna" (radz.), 7—11.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

МІХАЛОВА

„Spotkali się w pociągu" (radz.), 6—7. „Rancho Texas" (polski), 8—9. „Faraon" (polski), 10—11.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

КРЫНКІ

„Zabawy w muzeum" (węgierski), 6—7. „Popioły" (polski), I i II cz., 8—11.

ЯНАЎ

„Życie, miłość i śmierć" (franc.), 7—11.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

НУРЭЦ

„Na los szczęścia Baltazarze" (franc.), 6—7. „Zenia, Zenieczka i katiusza" (radz.), 8—9. „Labirynt miłości" (radz.), 10—11.

МЕЛЬНІК

„Miłosne kłopoty" (radz.), 6—7. „Rozwód z miłości" (węgierski), 8—9. „Popierajcie swego szeryfa" (USA), 10—11.

МІЛЕЙЧЫЦЫ

„Samolot odlatuje o 9-ej" (radz.), 6—7. „Smog" (włoski), 8—9. „Popierajcie swego szeryfa" (USA), 10—11.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

СУХАВОЛЯ

„Zdarzenie" (jugosł.), „Ostatnie wakacje" (radz.), 7—11.

НОВЫ ДВОР

„Szlacheckie gniazdo", „Polowanie na muchy" (polski), 7—11.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-33-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 103-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7352 E-3

ПАГАНЫ ЯЗЫК

Мужык з жонкаю штодня сварыліся.

Як толькі мужык на парог, дык жонка коршакам на яго: а ты сякі-такі, а ты гэтакі...

Аднойчы паскардзілася жонка таго мужыка сваім суседкам, што з-за сваркі жыцця няма.

Параілі ёй суседкі наведацца да старога Карпа, маўляў, той зробіць так, што яна не будзе з мужыком сварыцца.

Пайшла да яго жанчына. Дзед выслухаў яе ды і кажа:

— Дам я табе, даражэнькая, бутэльку святой вады. Як толькі твой прыйдзе дадому, дык ты адразу набірай у рот з бутэлькі вады і рабі тое, што табе мужык твой скажа.

Наліў стары ёй бутэльку вады з вядра. Ваду ён тую, як усе людзі, у ст'дні браў.

Вярнулася яна дадому. А тут якраз і мужык з працы прыйшоў. Жанчына хуценька набрала ў рот вады і чакае, што ж далей будзе. А мужык ёй гаворыць:

— Падавай абед...

Жонка моўчкі налівае боршч і слова не можа сказаць насупераак, бо ў роце вада.

Цэлы тыдзень гэтак яна набірала вады ў рот і ні разу з мужыком не пасварылася.

Але вось скончылася вада. Пабегла жанчына да Карпа: як далей быць?

Той пытае:

— Ці ж ты рабіла так, як я раіў?

— Рабіла, рабіла, — сыпала кабета.

— І з мужыком не сварылася?

— Дальбог, не сварылася.

Усміхнуўся дзед:

— Жанчына ты добрая, але язык у цябе паганы, гэта ён з мужыком сварыўся.

У чаканні паляўнічага сезона.

ЗАЎЧАСНАЯ РАДАСЦЬ

Пасля рыбалкі рыбак кажа сваёй жонцы:

— Ты ведаеш, цяпер табе два тыдні не трэба будзе хадзіць па мяса.

— Ты налавіў столькі рыбы? — узрадавалася жонка.

— Ды не, я прапіў усю зарплату.

ДЗІВАК

— Дарагая, мы не здолеем пражыць на адно наша каханне!

— Чаму ж на адно, мой любы? Хіба твае бацькі не любяць нас?

НА СВОЙ ГУСТ

На лясным судзе разглядалі справу аб злачынствах Лісы. Заяц заступіўся за яе:

— Не веру, каб рыжая з'ела куранія! Гэта ж не капуста.

НЕ АДЗІН

— Як табе ўдалося зрабіць столькі памылак?

— Ведаеце, я рабіў іх не адзін. нас было трое: мой дзядуля, бабуля і я.

Ты прасіла натуральнае футра?

ЧАМУ

Бацька чытае газету, не звяртаючы ўвагі на сына.

— Тата, пугач — рыба ці птушка?

— Адчапіся. Не мяшай.

— Ну, скажы, рыба ці птушка?

— Рыба, рыба. Не перашкаджай.

— Тата, а чаму яна сядзіць на дрэве?

— Яна вар'ятка.

ЯК МАГЛА

За абедам жонка кажа мужу:

— Я сёння сустрэла Элю. Яна сказала мне, што ты страшна моцна храпеш. Цікава, калі ж ты ў яе бываеш?

— Як ты можаш аба мне так думаць? — абурыўся муж. — Нідзе. апрача працы, я з ёй не сустракаюся...

З веданнем біёнікі.

ТЫ ХАВАЙ, ЯК Я ХАВАЎ

На кірмашы, дзе снаўдалася многа цыганоў, дзед з бабаю прадалі карову.

Тут жа пасварыліся і падзялілі напалам грошы. Баба акуратна завязала іх у вузельчык, а дзед паклаў у кішэнь.

На паўдарозе баба хацела пералічыць грошы, палезла па вузельчык і спалохалася:

— Дзед, а дзе грошы!

Дзед спакойна лезе ў сваю кішэнь і задаволена прыгаворвае:

— Ты хавай, як я хаваю.

Праз момант гаворыць ужо хутчэй:

— Ты хавай, як я хаваю...

І раптам крык:

— Баба, а дзе мае грошы?!

НІЎКА

Цудоўны ствол!

Талабаломка

З 7 вялікіх і 2 маленькіх трохкутнікаў злажыце адзін квадрат.

*

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: стрэлка падымаецца ўверх.

ПАКУЛЬ НЕ

Калі член навуковага гуртка закончыў сваю лекцыю аб падарожжы па Белавежскай пушчы, да яго падышоў вучань і папрасіў дзесяць аўтографаў.

— Няўжо столькі тваіх сябраў цікавіцца маімі аўтографамі? — здзівіўся лектар.

— Пакуль яшчэ не, але калі вас з'ядуць дзікія звяры...

СМЕЛЫ ПАЛЯЎНІЧЫ

Паляўнічы свайму сябру
Зашаптаў трывожна:
— Тут, напэўна, качкі
будуць,
Суняся асцярожна!
Той спыніўся для чарота,
Назад азірнуўся:
— Што палохаеш! Хіба я
Качак тых баюся?

ЛЯСНАЯ ГІСТОРЫЯ

Пасля доўгай адсутнасці малады заяц вярнуўся ў родны лес.

— Ну, як там у горадзе? — спытаў заяц — бацька. — Расказвай, чаго табе ўдалося дабіцца.

— Спачатку я вырашыў стаць паэтам і пачаў пісаць вершы...

— Ну і што?

— Мне сказалі: трэба вучыцца ў Міцкевіча. А я перагартаў увесь даведнік Саюза пісьменнікаў і ніводнага члена ЗЛП з такім прозвішчам не знайшоў. Потым я падумаў, што лепш быць кампазітарам і пісаць эстрадныя песні.

— І табе ўдалося напісаць штонебудзь цікавае?

— Далей «баяздзіўчык — зайка шэранькі пад ёлачкай скакаў» у мяне справа не пайшла. Тады я пачаў спяваць пад гітару, цяпер гэта модна.

— Як жа цябе сустрэлі слухачы?

— Асвісталі.

Стары заяц паківаў галавою і сказаў:

— Баюся, сынок, што з цябе нічога не выйдзе.

— Ты, як заўсёды, несправядлівы, бацька! Не забывай, што з мяне яшчэ можа атрымацца дасканалая шапка!

ВЕДАЎ

Эйнштэйн быў у гасцях у сваіх знаёмых. Пачаўся дождж. Калі Эйнштэйн сабраўся выходзіць з дому, яму прапанавалі ўзяць капялюш. «Навошта? — сказаў Эйнштэйн. — Я ведаў, што будзе дождж, і менавіта таму не надзеў капелюша: ён жа сохне даўжэй, чым мае валасы».

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе А. Садоўскай з Паўлаў, Бельскага павета, змяшчаем песню:

KRÓLICZEK

Słowa: Agnieszka Osiecka   Muzyka: Andrzej Zieliński

Czy kto widział, jak biegnie króliczek ulicą,
czy to widział kto, to widział, czy to widział kto?
W naszym mieście szukali króliczka ze świecą,
aż dopadli go, znaleźli, aż dopadli go,
ho ho ho ho ho.

Zniknął za rogiem i przepadł jak szyszka,
ale nie płaczmy, bo, ale nie płaczmy, bo
nie o to chodzi, by złowić króliczka,
ale, by gonić go, ale, by gonić go,
ale by gonić go-go-gonić go.

Czy kto widział jak dobrze tej małej w czerwonym,
czy to widział kto, to widział, czy to widział kto?
Kto nie widział niech w oknie podniesie zasłony,
a zobaczy ją, zobaczy, a zobaczy ją,
ho ho ho ho ho.

Zniknie za rogiem czerwona spódniczka,
ale nie płaczmy, bo, ale nie płaczmy, bo
nie o to chodzi by złowić króliczka,
ale by gonić go, ale by gonić go,
ale by gonić, go-go-gonić go.

Czy wędrował kto drogą, co słońce odchodzi,
czy wędrował kto, wędrował, czy wędrował kto?
Kto ciekawy, zapraszam do starej mej łodzi,
a zobaczy to, zobaczy, a zobaczy to,
ho ho ho ho ho.

Zniknie za wodą twarz fantastyczna,
ale nie płaczmy, bo, ale nie płaczmy, bo
nie o to chodzi, by złowić króliczka,
ale by gonić go, ale by gonić go,
ale by gonić, go-go-gonić go.
Czy kto widział jak biegnie króliczek ulicą?

Рэпартаж для тэлевізіі аб жыцці лясных звяроў.

Курёзы

НАВАТ ЗВЯРЫ...

Гэту гісторыю, прыведзеную бюлетэнем афрыканскага нацыянальнага кангрэса «Ньюс», расказваюць у Мазамбіку па-рознаму. Партызаны — ад душы смяюцца, партугальцы — з горкай усмешкай, неахвотна. А здарылася вось што. Неяк ночу чарада малпаў напала на партугальскі склад боепрыпасаў. Забраўшыся туды і грунтоўна «папрацаваўшы» — перамяшаўшы ў кучу патроны, узрываўчатку, зброю, разбіўшы ўшчэнт партатыўную радыёстанцыю, «малпавы атрад» узброіўся гранатамі. Гэтыя гранаты былі старыя, часоў другой сусветнай вайны, і маглі ўзарвацца пры лёгкім удары. Якраз у гэты момант на шум прыбылі патрывожаныя карнікі. Іх чакала «цёплая» сустрэча — малпы, як заправскія байцы, сталі кідаць у іх гранаты... — І карнікі кінуліся наўцёкі.

МЯДЗВЕЖЫ «РАДЗІЛЬНЫ ДОМ»

Ля паўднёва-ўсходняга берага Гудзонава заліва, паміж факторыямі Чэрчыль і Йорк у Канадзе, выяўлен яшчэ адзін мядзвежы «радзільны дом» — месца, дзе белыя мядзведзі выводзяць сваё нешматлікае патомства, паведамляе французскі часопіс «Сьянс э ві». Тут штогод нараджаецца звыш паўсотні малюсенькіх белых медзведзянят. Важаць яны ўсяго 500 грамаў. Дзякуючы бацькоўскім клопатам к паўналеццю медзведзяняты павялічваюць сваю вагу ў сотні разоў.

Да гэтага часу быў вядомы адзіны куток на зямлі, дзе кожны год з'яўлялася на свет да 60 белых медзведзянят, — савецкі востраў Урангеля.

Між намі

Які чалавек у лес пайшоў, такое і дрэва яму насустрач.